Poveşti nemuritoare
43

Coperta:
CARMEN STĂNESCU

© Editura Ion Creangă S.A.
Poveşti nemuritoare, 43, 1998

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială a textului este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0594-X

EDITURA ION CREANGĂ S.A.
Piaţa Presei Libere, nr.1
Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32 54
Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREŞTI,
1998

VICTOR EFTIMIU

Făt-Frumos din Lacrimi

A FOST ODATĂ, ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti; a fost pe vremea când se potcovea puricele cu nouăzeci şi nouă de ocale de fier, se înălţa până-n slava cerului, i se părea uşor şi tot mai cerea potcoave; pe vremea când făcea plopul pere şi răchita micşunele; când oile aveau colţi şi se hrăneau numai cu carne de lup; când iepurii se tolăneau în iarbă şi trăgeau din ciubuc, lenevindu-se ziulica toată şi punând ursul să alerge şi să-i desfete cu zburdălniciile lui; când mâţele cântau din cobză, iar şoarecii le ţineau isonul din cimpoi; când vulpea nu ştia unde să se mai ascundă de frica puilor de găină...

A fost odată un împărat puternic, a cărui mare grijă şi supărare era că n-are cui lăsa tronul ţării.

De trei ori fusese însurat acel împărat, numit Murgilă; se despărţise de cele două soţii dintâi fiindcă nu-i dăduseră moştenitori, iar acum se gândea s-o izgonească şi pe-a treia, tot din aceeaşi pricină. Tare se mai căina tânăra şi frumoasa împărătească la gândul că va fi alungată şi nu ştia ce rugăciuni să mai înveţe, ce leacuri băbeşti să mai ia şi în ce ape neîncepute să se mai scalde, ca să vie pruncul dorit de toată ţara!

Într-o seară de primăvară pică la curtea craiului Murgilă un oaspe împărătesc, venit din meleagurile Soarelui-Răsare. Era un flăcău frumos, cu părul negru şi cu ochii ca vioreaua. Fusese trimis în lumea mare de către tatăl său, Zorilă-Vodă, să cerceteze ţări şi oameni, să afle învăţături, pregătindu-se astfel pentru domnia viitoare.

Acel vlăstar împărătesc nu prea şedea la curtea lui Murgilă, măcar că era primit cu voie bună şi ospătat cum se cuvine oaspeţilor împărăteşti. Îi plăcea

mai mult să umble prin sate şi târguri şi cetăţi, să afle bucuriile şi păsurile norodului. Şi află feciorul craiului din Soare-Răsare că păsurile celor mulţi erau mai multe şi mai mari decât bucuriile lor... Necazurile îi copleşeau, dările şi muncile erau grele, vatra lor era pustie şi toată truda o cheltuiau ca să fie îndestulaţi bogaţii din cetatea de scaun, în frunte cu Murgilă-Împărat. Voievodul din ţara Soarelui-Răsare se întoarse mâhnit la curtea gazdelor şi povesti împărătesei câte văzuse pe tărâmurile lor, cât amar duceau oamenii şi câte lacrimi amare vărsau de dimineaţa până seara, din pricina împilării celor mari.

— Măria-Ta, o rugă el pe împărăteasă, spune împăratului toate acestea... Înduplecă-l să scoată lumea din robie, să dăruiască supuşilor o viaţă mai omenească, să nu mai curgă lacrimile durerilor, ci lacrimi de bucurie... Şi atunci Măria-Ta vei avea un prunc voinic şi ager, care va fi mângâierea părinţilor şi dragostea norodului!...

Împărăteasa, bună la suflet, îi ascultă sfatul... Şi nu trecură nouă luni de la plecarea oaspetelui din ţara Soarelui-Răsare, că tânăra soţie a lui Murgilă-Vodă născu un fecior rumen şi sănătos, căruia îi puseră numele de Făt-Frumos din Lacrimi, fiindcă venise pe lume din lacrimile de bucurie ale norodului.

La miezul nopţii, după datinele străbune, trebuiau să se ivească la leagănul copilului trei ursitoare, să-i dezlege tainele viitorului.

De grijă şi teamă, inima părinţilor se făcuse cât puricele.

— Ce ursită-l aşteaptă pe odorul nostru? Ce-i vor prezice zânele ursitoare?

Împăratul şi împărăteasa aşteptau cu nerăbdare, într-o încăpere vecină cu odaia unde era leagănul pruncului. Se uitau printr-o fereastră tainică, ţinându-se de mână. Şi fiecare simţea că mâna celuilalt e mai rece decât a lui.

Când vechiul ornic din turn bătu de douăsprezece ori, ursitoarele se iviră la căpătâiul copilului.

Cea dintâi avea părul negru şi lung, revărsat pe umeri; o cunună de luceferi îi încingea fruntea şi-n mână ţinea o nuieluşă de argint, în vârful căreia scăpăra o stea. O ploaie de scântei, sute şi mii de steluţe râureau necontenit din acel luceafăr şi se topeau ca o părere... Pe urmă, veneau altele şi altele, albe, roşii, viorii, o ploaie necontenită, o risipă de comori zburătoare şi strălucitoare...

Apropiind vârful nuieluşii de fruntea micuţului, întâia ursitoare vorbi aşa:

—Să fii frumos şi dornic ca lumina soarelui, înţelept ca împăratul Solomon şi voinic ca Heraclie cel din vechime!

Din umbra lor, auzind acestea, împăratul şi împărăteasa îşi simţiră inima crescând de bucurie, umflându-se parcă să le spargă pieptul.

Iată ivindu-se şi a doua ursitoare, cu rochie azurie, cu păr de aur, despletit şi revărsat pe umeri, cu o coroniţă de mărgăritare abe-n jurul capului şi-n mână cu o nuieluşă de aur în vârful căreia strălucea şi răspândea mirodenii de paradis un crin învoit de aur.

Toată casa se umplu de adierile îmbălsămate ale florii legănate de obrazul lui Făt-Frumos!

— Tot ce vei dori să se-mplinească! ursi Zâna-Crinului de aur.

Atât vorbi şi se topi şi ea în umbrele nopţii, străvezie şi uşoară aşa precum venise...

Mult se bucurară împăratul şi tânăra mamă, dar inima li se strânse iar, la gândul celei de-a treia ursitoare. Ştia toată lumea că această zână era cea mai puţin milostivă. Urarea ei era mai mult blestem, care nimicea bunele preziceri ale celorlalte două, le răpea din darurile îmbelşugate.

Într-adevăr, un vânt îngheţat luă locul miresmelor de crin, o umbră deasă şi grea căzu acolo

unde adineauri mii de steluţe scăpăraseră din nuieluşa de argint.

A treia ursitoare avea părul cărunt şi faţa posomorâtă. Un lung veşmânt cenuşiu o-nfăşura, iar pe umărul ei drept şedea nemişcată o bufniţă cu ochii galbeni, pasărea înţelepciunii.

Cu braţele încrucişate pe piept, vorbi cea de-a treia zână.

Auzindu-i prorocirea, împărăteasa îşi pierdu cumpătul şi căzu în braţele împăratului, care era gata şi el să se prăbuşească.

— Dar să nu fii mulţumit niciodată!

Atât a spus a treia ursitoare şi s-a topit în faptul zorilor ca un nor cenuşiu.

A doua zi, Murgilă-Vodă adună soborul învăţaţilor, al vracilor, al dezlegătorilor de vise, al cititorilor în stele şi le povesti, sfătuindu-se cu ei cum să înconjure porunca ursitoarei, cum să-l înveţe dascălii pe Făt-Frumos a-şi stăpâni nemulţumirea şi a se arăta împăcat cu soarta lui, să se bucure din plin de darurile celorlalte două. Fiecare dintre cei poftiţi la sobor îşi spunea părerea, care de care mai întristat, mai fără de nădejde.

Cel mai vârstnic dintre învăţaţi îi ascultă ce-i ascultă, apoi grăi aşa:

— Măria-Ta şi dumneavoastră, înţelepţi ai împărăţiei! Socotesc, cu mintea mea bătrână, că nu trebuie să înţelegem ca un blestem şi ca o prigoană cuvintele ursitoarei cu bufniţa pe umăr. Să ne aducem aminte că-n depărtate vremuri această pasăre era semnul înţelepciunii. Înţelepte cuvinte a spus cea de-a treia Zână-proroacă!... Să nu fii mulţumit niciodată!... Într-adevăr, a fi veşnic mulţumit înseamnă a sta pe loc. Dacă omul ar fi fost mulţumit de la început cu soarta lui, am fi rămas în vecii vecilor în peşterile răstrămoşilor noştri... Nemulţumirea i-a mânat omului paşii înainte, l-a făcut să cerceteze tainele pământului,

ale apelor şi ale stelelor. Această nemulţumire a aruncat poduri pe gârle şi corăbii pe pustietatea mărilor. Dac-ar fi fost mulţumit în întunericul peşterilor, n-ar fi propăşit niciodată! Când i-a prezis, când i-a prorocit lui Făt-Frumos să nu fie mulţumit niciodată, a ştiut ursitoarea ce hotărăşte! La ce i-ar folosi flăcăului frumuseţea, puterea, bunătatea, isteţimea, dacă ar sta liniştit, împăcat cu sine însuşi şi cu toate cele din jurul său şi n-ar mai face un pas spre mai bine? Aşadar, Măria-Ta şi dragii mei ucenici, în loc să fim mâhniţi că moştenitorul ţării noastre va fi veşnic nemulţumit, să ne bucurăm, dimpotrivă! El va iscodi mereu ceva nou, îşi va pune mintea şi trupul în slujba celor mai înalte născociri şi isprăvi, spre binele lui şi al tuturora... Vai de omul pe care nu-l însufleţeşte nici o râvnă! Vai de omul menit să stea de-a pururi cu braţele încrucişate, în semnul împăcării cu sine însuşi!

Cuvintele bătrânului turnară alinare şi balsam, nădejde şi încredere în toate inimile...

Copilul creştea într-o lună cât alţii într-un an, iar când împlini cincisprezece ani era voinic cât zece voinici şi înţelept ca un moşneag.

Încă de mic îi plăcea să se lupte cu piedicile şi greutăţile ce i se iveau în cale şi nu se lăsa până ce nu le biruia. Nu iubea întunericul, fugea de oamenii posomorâţi. Se ducea numai acolo unde vedea tinereţe, voie bună, dragoste de viaţă. Dobora cu arcul şi săgeata uliul hrăpăreţ şi vulpea vicleană. Vâna mistreţul şi lupul răufăcător. Mâinile lui erau atât de voinice, încât puteau îndoi drugul de fier, iar potcoava o îndrepta cât ai clipi din ochi. Întâi o potcoavă mică, de mânz, pe urmă altele, tot mai mari şi mai groase, făcute din aur, din argint sau din oţel, potcoave ale armăsarilor din herghelia domnească. Le apuca de cele două capete, le întindea ori le rupea în două, de

se minunau grăjdarii şi fierarii împărăţiei de aşa mare virtute.

Sfărâma cu pumnul pietricica, pe urmă bolovanul, pe urmă lespedea, pe urmă stânca.

Taică-său, împăratul, se uita cu bucurie la băiat, văzându-l cum creştea în putere zi de zi. Când îl vedea sfărâmând bolovanii, îi spunea glumind:

— Lasă, flăcăul tatei, nu-ţi mai tot strica palmele, că doar n-ai să te înfrunţi cu Sfarmă-Piatră!

— Nu se ştie! răspundea băiatul şi se repezea la o stâncă, o scotea din ţâţâni şi-o azvârlea cât colo, de credeai că-i o bucată de lut sau un şomoiog de paie.

Făt-Frumos nu se mulţumea numai să biruie piatra: el smulgea nuiele şi tufe din pământ, iar mai târziu, copăcei şi copaci, mesteceni tineri sau plopi înalţi, pân-a ajuns să răsucească în braţe stejarii cei mai groşi şi să-i doboare, smulgându-i cu rădăcini cu tot şi întorcând spre cer rădăcinile pline de pământ şi de gângănii.

— Astâmpără-te, flăcăul tatei! îi spunea împăratul, ştergându-şi lacrimile de bucurie. Astâmpără-te, că doar n-ai să te întreci cu Strâmbă-Lemne!

— S-ar putea şi una ca asta! răspundea Făt-Frumos.

În cetatea împărătească veneau, ca să-i desfete pe cei de la curte, tot felul de vraci, măscărici, luptători, răsucitori de paloşe, ghicitori în stele. De fiecare dată când soseau aceştia, norodul se aduna pe uliţi.

Făt-Frumos se amesteca şi el printre dânşii şi le fura meşteşugurile, întrecându-i în pozne şi isprăvi. De la călăreţii rătăcitori, care se dădeau peste cap pe caii lor mici şi iuţi, învăţase să călărească, de-i întrecea cu mult pe cei mai îndemânateci.

Pehlivanii, adică luptătorii de bâlci, erau nişte oameni voinici, cu capul ras, dezbrăcaţi pân-la mijloc

şi unşi cu untdelemn pe trupul gol, ca să lunece din mâinile vrăjmaşului. Se luau la trântă între ei care pe care. Se apucau de mijloc sau de picioare, îl ridica unul pe celălalt în văzduh, după cum le venea rândul, apoi îl trântea cu umerii de pământ. Biruitorul punea genunchiul pe pieptul celui învins, care striga:

— M-ai răpus, leule!

De la aceştia învăţă Făt-Frumos cum să se lupte numai cu braţele, fără paloş, fără vărsare de sânge. În scurtă vreme îi întrecu pe toţi, fiind mai sprinten la trup şi mai ager la minte decât ei.

Mai treceau pe la curtea împărătească şi săbierii, cei ce luptau cu sabia. Ei învăţară pe flăcău cum să mânuiască paloşul, cum să-l răsucească în jurul capului, cum să se ferească de loviturile celuilalt, cum să zboare oţelul din mâna potrivnicului, printr-o repezeală îndemânatică, şi cum să-l vatăme pe acesta de la o zgârietură mică până la tăierea capului.

Toate făpturile omeneşti îl îndrăgeau, toate dobitoacele pământului, ale apelor şi ale văzduhului i se închinau lui Făt-Frumos din Lacrimi şi era destul să dorească ceva, ca de îndată să i se împlinească dorinţa.

Şi tot nu era pe deplin fericit flăcăul! Într-o zi, când auzi de la un călător, venit din depărtate meleaguri, despre Cosânzeana cu floarea care-i cântă în cosiţă, simţi că îl cuprinde un dor nespus de-acea domniţă de departe... Şi de atunci nu-şi mai găsea linişte.

— Taică, vreau să-mi iau mireasă pe Ileana Cosânzeana!

—Fătul meu, ţara ei e departe tare. Multe primejdii ai de înfrânt... Şi apoi, sunt sute şi sute de viteji care o cer de mireasă pe Cosânzeana. De unde ştii că te va alege tocmai pe tine?

— Ai să vezi, taică... Pe mine o să mă aleagă şi nu pe altul...

—Nu, fătul meu, nu, lumina ochilor mei... Stai aici şi o să-ţi găsim altă mireasă vrednică de tine...

— Eu numai pe Ileana o vreau...

Văzând împăratul că n-are încotro, se prefăcu că-l lasă în pace să-şi caute norocul singur.

Dar îşi puse-n minte să-i ridice tot felul de piedici în cale, doar-doar l-o hotărî să-şi mute gândul.

—Bine, fătul meu! Hai să-ţi alegem un cal tânăr, voinic şi isteţ, vrednic de tine.

Se duseră la herghelia împărătească, unde tot felul de tineri armăsari, albi şi negri şi roibi, pufăiau, nechezau şi băteau din copitele de argint, nerăbdători să plece-n lumea largă, purtând pe şaua lor bogată pe Făt-Frumos cel darnic ca lumina soarelui.

Flăcăul nu ştia pe care mânz să-şi arunce ochii, aşa erau de mândri toţi, cu coama lor şi cu coada lor de mătasă, cu penele învoalte ce le înfloreau fruntea.

Tot umblând aşa, printre mânji, cai şi armăsari tineri, auzi un glas:

—Ia-mă pe mine!

Se uită de unde venea glasul acela şi văzu o mârţoagă bătrână prăbuşită la pământ, cu coastele ieşite şi cu pielea jupuită.

Flăcăul se uită cu milă la acea mârţoagă şi trecu mai departe. Tot ocolind grajdul de colo până colo, pipăind când un armăsar, când altul, mângâindu-le coama, căutându-i la dinţi, lovindu-i cu biciuşca peste picioare, ajunse iar la calul prăvălit şi iar îl auzi vorbind:

—Ia-mă pe mine!

—Ce să fac cu tine?

— Ai să vezi! Spune grăjdarilor să aducă un făraş cu ovăz şi un făraş cu jăratic... Care cal o mânca ovăz nu e vrednic de tine! Numai cel ce va mânca jăratic, numai acela te va însoţi cu spor în drumurile tale!

Urmându-i sfatul, Făt-Frumos porunci grăjdarilor s-aducă făraşele... Caii toţi mâncară ovăz, ocolind

jăraticul; şi numai mârţoaga dădu la o parte, cu botul, nevrednicele grăunţe, ospătându-se cu jăratic.

Şi cu cât mânca foc, cu atât se întrema, se ridica în picioare, necheza, tropăia din copite şi pufăia pe nas aburi calzi şi luminoşi ca flacăra. Pasămite, acel cal bătrân nu era decât Viforel, armăsarul împăraţilor, cel care aştepta să vie voinicul voinicilor să-l încalece. Şi iată că voinicul voinicilor sosise!

L-au spălat şi l-au ţesălat pe Viforel, i-au dat să mănânce movile de foc şi să bea plosci şi buţi cu vin vechi de şapte ani.

Când a fost vorba să se caute suliţă, scut, platoşă, paloş, arc şi tolbă de săgeţi pentru Făt-Frumos, Viforel îşi sfătui stăpânul să nu ia ce i-or da, ci să ceară armele vechi ale strămoşilor, care zăceau în pod, nefolosite. Erau prea grele pentru umerii plăpânzi ai urmaşilor.

— Nu căuta că sunt prăfuite şi ruginite! Fereşte-te de veşminte bogate, de sabia nouă şi uşoară, încrustată cu pietre scumpe! Fereşte-te de strălucirile mincinoase şi caută-ţi vechi şi încercaţi prieteni, cum e paloşul acesta greu, suliţa aceasta lungă, platoşa pe care n-o poate străbate nici săgeata, nici paloşul duşmanului!...

Argaţii domneşti se duseră în pod să caute uneltele de luptă cerute de Făt-Frumos. Le ridicară, le frecară şi le făcură lucitoare ca răsăritul soarelui de vară, ca pietrele din fundul pâraielor limpezi.

Scrâşni împăratul, dar n-avu încotro, că flăcăul era dârz; nimeni şi nimic nu-l putea împiedica să plece să-şi vadă visul cu ochii.

În seara celei dintâi zile, cal şi călăreţ ajunseră la un pod de aramă păzit de un balaur năprasnic, care mugea.

— Pe aici e drumul spre ţara Cosânzenei? întrebă Făt-Frumos.

—Pe aici, răspunse balaurul, dar pe podul meu nu se trece!

—Dar pe unde vrei să trec, prin văzduh?

—Prin văzduh, dacă vrei, ori prin apă! Dar pe podul meu, nu!

— Prin văzduh nu pot, răspunse Făt-Frumos, că n-au crescut încă aripi roibului meu, iar prin apă nu vreau să trec, că nu sunt şoarece!... Dă-te la o parte, ori de nu, îmi încerc paloşul pe spinarea ta!...

— Să te văd! răspunse balaurul.

Făt-Frumos se dete jos de pe cal şi-ncepu să ciopârţească dihania.

Balaurul lătra, scuipa ca pisicile, împroşcând pe voinic cu bale înveninate, cu păcură aprinsă şi cu fum de pucioasă. Încerca să-l muşte ori să-i rupă carnea de pe el cu ghearele, dar Făt-Frumos ferea în lături şi mi-l plesnea cu tăişul paloşului de-i sărea dihaniei când un ochi, când un dinte.

Până când balaurul îl lăsă să treacă. Mare fu uimirea şi bucuria lui Făt-Frumos când găsi de partea cealaltă a podului pe însuşi tatăl său, împăratul! Se prefăcuse în balaur, îi încercase tăria, să-l împiedice, cu orice chip, să ajungă în ţara Cosânzenei şi să-şi ia mireasă. Un ochi îi plângea de necaz că a fost învins şi un alt ochi îi râdea de bucurie că are fecior atât de voinic.

— Să trăieşti, fătul meu!... Acum văd şi eu că eşti viteaz şi vrednic să faci ce te taie capul!... Du-te sănătos! Am vrut să te pun la încercare, să-ţi văd puterea şi îndrăzneala. Ai biruit balaurul! Să-mi trăieşti!

Făt-Frumos văzu cu durere pe faţa părintelui urmele rănilor ce i le făcuse, iar pe hainele împărăteşti picături de sânge.

— Vai, tată! Cum te-am sângerat! Iartă-mă!

—Nu-i nimica, fătul meu, mai bine să mai scriu eu câteva zgârieturi la vechile mele răni, decât să fi

păţit tu ceva, în cea dintâi luptă cu o dihanie! De n-aş fi făcut aşa, unde mi-ar fi fost dragostea părintească?

Făt-Frumos îi sărută mâna şi se despărţiră.

A doua zi, pe-nserate, ajunse la un pod de argint, păzit de un balaur cu trei capete, mai năprasnic decât cel dintâi.

— Pe podul meu nu se trece! strigă lighioana. Treci ori prin apă, ori prin văzduh.

Făt-Frumos se gândi că împăratul îl încearcă a doua oară şi-i răspunse:

— Prea bine, balaurule! Prin văzduh nu pot să trec, că n-au crescut încă aripi roibului meu. Ca să mă lupt cu tine, n-am vreme. Am să trec prin apă!...

Şi aruncându-se în apele spumegătoare, Făt-Frumos trecu înot şi ajunse pe malul celălalt.

— Să trăieşti, fătul meu!... îi zise împăratul, că tot el era. Am vrut să te-ncerc a doua oară şi am văzut că eşti milos, cuminte şi isteţ. Milos, că n-ai vrut să mai lupţi cu balaurul, ca nu cumva să loveşti iar în tatăl tău; cuminte ai fost, că nu ţi-ai pierdut vremea înfruntându-mă, c-aveam de gând să-ţi fac o mică şi nevinovată rană, ca să-ţi treacă dorul de Ileana; şi ai fost isteţ, coborându-te şi trecând prin apă, fără să ţi se pară îngenunchere...

Iar se îmbrăţişară, iar se despărţiră.

A treia seară ajunse Făt-Frumos la un pod cu totul şi cu totul de aur. Un balaur cumplit, ce vărsa foc şi otravă pe şapte guri, că şapte capete avea, sta de pază şi nu lăsa pe nimeni să treacă.

— Treci prin apă, treci prin văzduh, dar pe podul meu n-ai să treci, afară numai dacă te baţi cu mine!...

O clipă, Făt-Frumos rămase pe gânduri. Trase paloşul să se bată, dar nu se bătu. Vru să coboare malul să treacă prin apă, dar Viforel se împotrivea, simţind că-i lucru necurat: aburii ce se ridicau din gârlă erau fierbinţi, apele erau clocotite.

Şi-n aceeaşi clipă, două aripi mari ţâşniră din coastele lui Viforel şi roibul se-nălţă-n văzduh, zburând deasupra fumegărilor calde ce se ridicau din apă. Ajunşi pe celălalt mal, se-ntâlniră iarăşi cu Măria-Sa.

— Ehei, copilul tatii!... îi zise împăratul. Te-am încercat a treia oară şi era cea mai grozavă încercare, că dacă te-ai fi bătut cu mine, aveam de gând să-ţi crestez trei răni şi să te las lungit; dacă ai fi trecut prin apă, ţi-ai fi fript picioarele şi tu şi roibul tău, că undele erau clocotitoare... Am văzut că eşti voinic şi cuminte, am văzut că ai un tovarăş credincios, căruia-i cresc aripile la vreme. Du-te sănătos, fătul meu, că nu mai duc grijă! De acum n-o să ne mai vedem decât în ceasul fericit când vei veni cu Ileana Cosânzeana! Bun rămas, băiatule, şi de aici înainte loveşte fără milă în cei ce ţi-or sta înainte, pe mine n-ai să mă găseşti niciodată printre dânşii!...

A treia oară se îmbrăţişară voievozii. Din strângerea pătimaşă a tatălui său văzu fătul că într-adevăr se despărţeau pentru vreme lungă.

— Dar de plecat singur, n-o să te lăsăm să pleci! îi mai zise Murgilă-Vodă. Am să-ţi dau cei mai aleşi dintre oştenii mei, trei sute de călăreţi şi treizeci de care cu merinde, s-aveţi pe drum!

Făt-Frumos nu se prea bucură de darul acesta neaşteptat; el ar fi vrut să plece singur, să se simtă slobod, să aibă numai grija lui şi a calului. Dar n-avu încotro. Nu voia să-şi mâhnească părinţii printr-o nouă nesupunere. Porni, deci, în fruntea acelor călăreţi, înveşmântaţi în bogate straie de fir şi de argint, cu zale strălucitoare, cu suliţe lungi, cu armăsari împopoţonaţi... Platoşele şi buzduganele lor aruncau sclipiri de foc. Şi tot norodul, în frunte cu împăratul şi împărăteasa, petrecu acest nemaivăzut alai până dincolo de porţile cetăţii, departe...

Soarele scăpăra scântei. Umblară ei, cei trei sute şi unu de voinici, câteva zile, până la ieşirea din împărăţie. Trecând hotarul altora, ce-i fu dat să vadă lui Făt-Frumos? De cum îi zăreau, oamenii de pe câmpuri o luau la fugă, porţile satelor şi târgurilor se închideau, obloanele grele se lăsau peste ferestre, femeile şi copiii alergau să se ascundă, înspăimântaţi.

— Fraţilor, spuse Făt-Frumos însoţitorilor săi... Oamenii se tem de noi... Ne văd mulţi, călări, şi cred că pribegim cu gânduri duşmănoase... O ceată care soseşte în tropotul şi nechezatul cailor, în zăngănitul armelor, nu poate fi pornită decât pe jaf, pe omor şi pe vâlvătaie... Iar eu nu pentru aceea am venit pe lume, să-i sperii!... E mai bine să ne despărţim. Întoarceţi-vă la casele voastre, dragii mei, la munca ogoarelor, la vetrele voastre... Luaţi carele şi împărţiţi-le frăţeşte între voi, că mie mi-ajunge o traistă cu merinde!

Şi fără să mai asculte cuvintele lor de mâhnire că-i lasă şi nici bunele lor urări de supunere şi biruitoare călătorie, Făt-Frumos dete pinteni calului.

Cerul se umplea de stele, livezile foşneau tainic, împrăştiind dulce mireasma de flori şi de fân cosit.

Cei trei sute de călăreţi se întorceau plini de bucurie în ţara lor, iar Făt-Frumos, cu fruntea sus, pleca spre ţinuturile frumoasei Ileana Cosânzeana: floarea din cosiţa-i cântă, nouă-mpărăţii ascultă.

Mult pribegi voinicul până ajunse în ţara Cosânzenei. Multe lupte şi cazne avu de-ntâmpinat, dar le birui pe toate. Acum veni încercarea cea grea: se înfăţişă părinţilor Cosânzenei şi o ceru de nevastă.

— Uşor îţi vine dumitale, crai pribeag, să-mi ceri pe Ileana, îi răspunse împăratul, tatăl domniţei... Dar mai sunt înaintea dumitale alţi feţi-logofeţi veniţi de peste nouă mări şi nouă ţări, care au umblat pe tot felul de tărâmuri şi au trecut prin încercări din cele

mai crunte şi s-au bătut şi-au biruit mulţime de vrăjmaşi, ca să câştige inima fetii mele!

—Să se bată şi cu mine, dacă le dă mâna! Şi, de m-o birui vreunul, s-o ia pe Ileana... Dacă nu, s-o iau eu!

— Prea te crezi năzdrăvan, voinice! Dar n-ai să poţi învinge pe toţi flăcăii! îi zise tatăl Ilenei.

— Pune-mă la încercare! îi răspunse Făt-Frumos.

— Asta nu, fătule, că nu vreau vărsare de sânge la casa mea. Mai aşteaptă până s-or aduna toţi ceilalţi şi să vă perindaţi cu toţii prin faţa Ilenei. Cel care-i va plăcea, acela să-i fie mire, c-aşa se obişnuieşte din străbune vremuri...

La ziua hotărâtă, când începu perindarea pe sub ferestrele Ilenei, Făt-Frumos sta în umbra unui copac, dincolo de mulţime, şi se uita cum trec călări, în cântecul surlelor şi al buciumelor, pe armăsarii lor gătiţi, voievozii care veneau să peţească domniţa.

Iar flăcăul nostru sta cu ochii ţintă la fereastra Cosânzenei, fermecat de frumuseţea ei neasemuită.

Ca prin farmec, Făt-Frumos simţi în suflet o undă de lumină, ce se urca, risipindu-se pe buze... Şi, fără să ştie cum, se pomeni cântând... Cânta cu glas răsunător şi dulce o doină necunoscută, că se opreau, vrăjite, păsările pe ramuri şi apele în matca lor, ascultându-l. Făt-Frumos cânta şi vântul tăcu... Frunzele îşi încetară murmurul, livezile rămaseră aplecate aşa cum le-ndoise adierea... Se stinse sunetul surlelor, caii se opriră, oaspeţii ascultară fermecaţi, cu ochii dincotro venea cântecul.

Iar Ileana asculta şi ea melodia de mii de ori mai frumoasă decât aceea care se-nălţa din floarea minunată pe care o purta în cosiţă.

Făt-Frumos s-apropie, cântând, de ferestrele Cosânzenei, trecu prin şirul călăreţilor încremeniţi şi-al jupâniţelor ce-şi plecau fruntea în faţa lui, oftând uşor, dar în clipa când mâna Ilenei se ridică să-i

arunce mărul de aur, în clipa când flăcăul se credea stăpânul lumii, clopotele sunară lung, buciumele vâjâiră a năpastă şi slujitorii cu părul zburlit veniră-n fugă să vestească tatălui Ilenii că oşti duşmane potopesc ţara... Venea Zmeul-Zmeilor cu zmeii şi balaurii lui, cu ceata de vraci şi vrăjitoare, cu Muma-Pădurii, cu Jumătate-Om, cu Inimă-Putredă, cu Tartacot şi cu toţi uriaşii pe care-i adunase şi-i ridicase-n oastea lui... Venea să fure pe Ileana Cosânzeana şi să puie mâna pe împărăţie, mai prin bună voie, ca ginere, mai cu străşnicie, ca năvălitor.

Mărul pe care-l ţinea în mână Cosânzeana rămase nearuncat. Voievozii se împrăştiară care încotro, căci pasămite Luminăţiile-Lor veniseră gătiţi de nuntă şi nicidecum de bătălie...

— Acum să mi te văd, voinice!... spuse tatăl Ilenei lui Făt-Frumos... Când ceilalţi se găteau de nuntă, tu te lăudai cu vitejia... Acum îţi arde să te războieşti, ori poate vrei să îmbraci straie de sărbătoare şi să cânţi?

— Pre a mea lege, tată socrule, parcă te-ai pus cu tot dinadinsul să mă superi. De n-ai fi la grea nevoie, de n-ai fi tatăl Ilenei, de nu mi-ai fi socru — că socru tot ai să-mi fii odată şi odată — mai că ţi-aş arăta eu cum se vorbeşte cu Făt-Frumos! Dar, fiindcă eşti cine eşti şi vei fi ceea, ce-mi vei fi, hai să-ţi dau o mână de ajutor!

Şi porni la luptă, el singur şi cu înaripatul Viforel şi dădu iama în adunătura de pocitanii a zmeului. Iar oştile împăratului, văzându-l cât era de inimos şi de viteaz acel tânăr de departe, îl urmară degrabă şi-l ajutară să cureţe moşia de năvala duşmanilor.

Până seara n-a mai rămas pui de lighioană prin acele părţi. Sună buciumul că lupta-i sfârşită, voinicii s-adunară, dar pe voievozi ia-i de unde nu-s! Parcă intraseră-n pământ.

— Ai avut dreptate, dragă ginere!... A ta să fie fata mea, Ileana Cosânzeana!... Iată-mă-s acuma socru şi mai iute de cum ne aşteptam!

Şi Cosânzeana aruncă mărul lui Făt-Frumos şi se logodiră în aceeaşi zi, pe-nserat, urmând să-nceapă nunta mai târziu, când or veni şi părinţii flăcăului, ori când s-o duce el cu Ileana la curtea socrilor mari. Lui Făt-Frumos îi păru că n-o să mai treacă noaptea, să-şi vadă mireasa-n lumina zorilor, în mireasma florilor, în glasul cântătorilor...

Dar noaptea trecu şi zorile veniră. Şi Cosânzeana se ivi mai frumoasă ca-n toate poveştile spuse lui Făt-Frumos. El o luă de mână, o dezmierdă cu dragoste şi-i sărută fruntea albă şi strălucitoare...

Dorul i se potoli, că-şi văzuse visul cu ochii: frumoasa lumii, domniţa pe care atâta o râvnise, pentru care înfruntase atâtea mari necazuri, era a lui acum, ca să se adeverească întocmai ceea ce-i spusese a doua ursitoare:

— Tot ce vei dori să se-mplinească!...

Dar iată că Zmeul-Zmeilor, cumplitul stăpân al puterilor întunericului, începu să dea târcoale palatului în care Ileana aştepta ziua nunţii cu Făt-Frumos. Se gândea balaurul cum ar face s-o răpească pe frumoasa frumoaselor.

— Nu mă vrei de bunăvoie, ai să mă vrei de nevoie! rânjea el.

Acest Zmeu înfricoşat era un duşman de temut! La porţile palatului, straja fu îndoită, întreită. Însuşi Făt-Frumos o păzea cu ochii-n patru, să nu-i mai fure blestematul pe aleasa inimii.

Mâniat foarte era Zmeul-Zmeilor împotriva acelui voinic care-i stricase lui socotelile.

— Să nu crezi, flăcăule, că va fi a ta!... Prea mult râvnesc eu împărăţia lui taică-său, ca să te las pe tine mândru ginere şi mare voievod!...

Neputând birui prin vitejie, Zmeul-Zmeilor lăsă paloşul deoparte şi hotărî să-şi ajungă ţinta prin şiretenie. Împrăştie tot el vorba c-a murit într-o bătălie, ca să nu se mai teamă nimeni de el, şi haida-hai! ajunse la palatul Ilenei sub chipul unui bătrân şi smerit vânzător de mărgăritare, mătăsuri şi uleiuri de trandafir.

Toate erau gata de nuntă la curte. Daruri nepreţuite veneau de pretutindeni. Şi iată că, într-o zi, un negustor dulce la vorbă şi la apucături se înfăţişă cu marfă rară, o arătă curţii şi fermecă pe toţi cu minunăţiile lui, de nu mai ştiau oamenii ce s-aleagă.

A doua zi sosiră la curte alte două slugi ale negustorului, cu o ladă şi mai mare, plină cu multe şi neasemănate daruri de nuntă. Dar nu ştiu cum se întâmplă că peste un ceas, când ieşiră slugile din iatacul Ilenei, lada era mai grea de cum era când intrase. Pasămite, Zmeul-Zmeilor pândise când nu se mai afla nimeni în jurul fetei, îi legase gura cu o năframă şi-o încuiase în lada goală, trimiţând apoi slugile cu prada în spate, printre slujitorii ce-i priveau alene de la porţile palatului. Iar Zmeul sări pe fereastră, se cufundă-n grădina cu pomi înalţi, stufoşi şi pieri în pădurea fără margini, unde-l aşteptau cei doi oameni ai lui cu strălucita pradă.

Făt-Frumos intră în iatacul Cosânzenei şi-l găsi plin de mărgăritare şi mătăsuri minunate. Numai pe Ileana, minunea lui neasemuită, n-o găsi.

— Ileană, Ileană!

Dar Ileana nu-l mai auzea... Ileana era departe...

Făt-Frumos s-aruncă pe calul său alb, Viforel cel năzdrăvan, şi porni pe urmele Ilenei. Tot felul de piedici se iveau în calea lui. Dar n-ar fi fost Făt-Frumos dacă nu le-ar fi înlăturat cu minte ageră şi braţ puternic. Mergea călare, cu fruntea sus, în lumina soarelui, aşa cum merg toţi cei ce au cugetul curat.

Dar nu-şi dădu seama că intrase în împărăţia întunericului. Zmeul-Zmeilor avea o împărăţie tăinuită. Printre supuşii lui găseai tot felul de jivine înfricoşătoare, dihănii cu un corn în frunte, păsări ale nopţii, bufniţe, cucuvăi şi lilieci, care îşi făceau cuibul în turle părăsite. Ţineau cu el târâtoarele din văgăuni: şerpii, şopârlele. Păsări de pradă — vulturi, ulii, corbi — dădeau târcoale în jurul stăpânului lor. Pe urmă veneau şi vrăjitoarele, şi scorpiile, şi pajurile cu două capete şi fiarele pădurilor, cu ochi de foc şi dinţi ascuţiţi, arici mari cât bivolul şi cu coarne de cerb, iele şi vârcolaci...

E adevărat că nici Făt-Frumos nu era singur, îi veneau într-ajutor zânele bune, Zâna Florilor, Zâna Apelor... Când flămânzea voinicul, îi răsăreau în cale copaci cu roade pârguite şi stupi cu miere. Izvoare limpezi îi dădeau apă proaspătă... Păsări albastre şi roşii, cu pene minunate, îi arătau drumul, îi cântau şi-l adormeau, altele îi privegheau somnul, iar altele îi ciripeau, să-l trezească.

Dar şi Zmeul avea de partea lui: ielele care stârnesc trâmbe de vânt şi răsucesc trupurile celor ce cad în acele vârtejuri. De câte ori nu se iveau ele în calea lui Făt-Frumos, îi întunecau cerul, îl purtau pe cărări primejdioase!

Dar câte o căprioară sau câte un cerb frumos îi arătau voinicului drumul pe unde să iasă din întunecimile pădurii. La capătul cărării iar îl pândeau lupi şi mistreţi, urşi ce mormăiau şi voiau să-i trosnească oasele, vulpi ce căutau să-l ispitească pe margini de prăpăstii şi să-l prăvălească în adâncuri.

Flăcăul nu se temea de nimeni. De multe ori, floarea avea ţepi ascunse, iar ciuperca, sub care se odihnea câte un Tartacot, era înveninată. Trebuia să umble cu mare băgare de seamă voinicul, ca să nu cadă pradă puterilor întunericului, să aleagă binele de rău.

Într-o zi, trecând printr-o pădure, auzi trosnete de ramuri frânte şi strigăte de om. Se uită bine şi văzu un uriaş care se repezea la câte un stejar, prindea o creangă cât omul de groasă şi o răsucea, pe urmă iar urla şi se repezea la altă ramură şi o strâmba, cu mâinile lui puternice. Apoi sta o clipă liniştit şi iar se supăra, se repezea şi smulgea câte un arbore din rădăcină, furios nevoie mare şi răcnind de parcă pe el îl răsuceau copacii pădurii.

— Bună ziua, omule! îi zise Făt-Frumos, cu mâna pe mânerul paloşului, gata să se apere dacă acel uriaş avea gânduri ascunse.

— Bună, bună, da' ce cauţi dumneata prin pădurile mele? îi răspunse Strâmbă-Lemne.

— Da' de unde şi până unde sunt pădurile dumitale?

— Ale mele sunt şi nu las pe nimeni să treacă prin ele. Care nu vrea să-nţeleagă, cu mine are de furcă!

— Cată-ţi de treabă, omule, nu mi te împotrivi, că n-ai să mă birui! Şi-apoi, ştii una? Eu pot să fac ce faci tu, dar tu nu poţi face tot ce pot eu să fac!

Strâmbă-Lemne nu prea înţelegea. Ca să-i dovedească cine este el şi ce tărie are, Făt-Frumos se repezi la frasinul cel mai gros al pădurii, îl luă în braţe, îl clătină din rădăcini şi mi-l scoase ca pe-o măsea găunoasă.

— Te mai baţi cu mine acum? întrebă el.

— Mă bat, de ce nu? răspunse uriaşul, umilit că se mai găseşte unul în stare să vie de hac copacilor codrului.

Se luară la trântă voinicească. După multe opinteli, Făt-Frumos îl birui. Apoi şezură de vorbă, prieteneşte.

Vorbi Făt-Frumos:

— De ce stai în pădurea asta întunecată, omule, şi-ţi pierzi vremea răsucind copacii, strâmbând

lemnele? Nu e păcat de atâta putere irosită de pomană, când ai putea-o folosi altminteri?

— Drept să-ţi spun, răspunse Strâmbă-Lemne, eu ştiu că va bate odată ceasul când puterea mea îşi va găsi rostul... De aceea, o pun mereu la încercare, să nu mă dezvăţ, să fiu gata. Îmi risipesc tăria din mine, războindu-mă cu pădurea până m-o învăţa unul mai deştept ca mine cum trebuie să-mi folosesc voinicia!

— Bine mi-ai grăit! îi răspunse Făt-Frumos. Vino cu mine, să-mi fii tovarăş la bine şi la rău, să înfruntăm pe cei vicleni şi pe cei crunţi şi să ajutăm pe oamenii de omenie!

Strâmbă-Lemne urmă pe Făt-Frumos cu dragă inimă, că-l vedea mai puternic şi mai înţelept ca el. Ieşiră din pădure şi se avântară pe un deal de cremene. Nici copac, nici iarbă nu se vedea pe dealul acela, ci numai stânci înalte şi tot felul de lespezi, care întregi, care bucăţi. Un huruit cumplit se auzea, un zgomot de pietre ciocnite şi prăvălite în prăpastie... Şi mai răsuna, cu vuiete însutite, un glas puternic de uriaş.

— Cine o fi urlând aşa de năprasnic? întrebă Făt-Frumos.

— Sfarmă-Piatră! Se necăjeşte şi el spărgând stâncile cu pumnul, fărâmând cremenea.

—Păcat că nu-şi foloseşte aceste puteri pentru lucruri trainice!... Să-l luăm şi pe el cu noi. O veni?

— Vine, răspunse Strâmbă-Lemne, că nu l-a învăţat nimeni până acum nici pe el.

— Ce e cu voi? strigă Sfarmă-Piatră, văzând pe cei doi drumeţi.

—Ce să fie, frăţioare? îi răspunse Strâmbă-Lemne. Iacă, am pornit la drum cu tovarăşul ăsta al meu şi trecurăm pe-aici.

— Da' alt drum nu găsiraţi? se răsti la ei Sfarmă-Piatră. Ăsta e pământul meu şi nu las pe nimeni să mi-l calce!

— Da' ce eşti tu, mă? râse Strâmbă-Lemne. Eşti balaur la cap de pod, de opreşti lumea să treacă?

— Ce sunt, ce nu sunt, asta e! Tu poţi să treci, că-mi eşti frate, da' străinul ăsta să facă bine şi s-o ia pe unde-a venit, că mă supăr!

— Eu de-ntors nu mă-ntorc, se-nfurie Făt-Frumos. Dă-te la o parte, că, de nu, te răpun!

— Nu te încăpăţâna! sfătui Strâmbă-Lemne pe frate-său. Flăcăul ăsta e mai voinic decât noi. Nici eu nu l-am lăsat să treacă... Ne-am măsurat, m-a biruit!

— Te-o fi biruit pe tine, dar cu mine e mai greu!... Dă-te la o parte, omule!

— Cată-ţi de treabă, nu mi te împotrivi, că eu pot să fac ce faci tu, dar tu nu poţi face câte pot eu să fac!

Zicând acestea, Făt-Frumos se repezi la un dinte uriaş de piatră, ce ieşea din muntele de cremene, îl apucă, îl zgâlţâi de câteva ori, îl smulse şi-l aruncă departe, cât colo.

— Îţi mai arde acum să te măsori cu mine?

— Îmi arde! răspunse Sfarmă-Piatră. Să vedem, care pe care!

— Dacă vrei şi vrei, apăi să ne luptăm!

Şi se luară la trântă. Nu i-a fost uşor nici unuia, nici celuilalt, căci amândoi erau zdraveni şi isteţi. Se prindeau de mijloc, se aruncau în văzduh şi iar se potoleau, şi iar se încăierau. Se luptară ei aşa până la scăpătatul soarelui, de le curgeau sudorile.

Sfarmă-Piatră tot umbla să-l apuce pe Făt-Frumos cu o mână de cap şi cu alta de picioare, să-l răsucească şi să-l strâmbe. Dar voinicul, care învăţase din copilărie trânta, cunoştea toate şiretlicurile luptei şi scăpa mereu din mâinile vrăjmaşului.

Pe când, nu ştiu ce făcu şi cum făcu Făt-Frumos, că-l apucă de mână pe Sfarmă-Piatră, îi răsuci braţul, îl culcă la pământ, şi-i puse piciorul pe piept. Dar Sfarmă-Piatră se opinti iar, ieşi de sub călcâiul voinicului şi începu iar să-l înfrunte.

Acum se luptau la lumina stelelor, că se făcuse noapte bine şi răcoare. Iar răcoarea îi întărea pe amândoi. Sfarmă-Piatră încercă o lovitură năprasnică, să-l ameţească pe Făt-Frumos. Dar Făt-Frumos se făcu una cu pământul şi odată se ridică, pocnindu-l în piept cu toată puterea. Uriaşul se clătină şi se întinse lat pe ţărână.

— M-ai răpus, leule! strigă el. Hai să ne-mpăcăm!

Făt-Frumos îi întinse mâna dreaptă şi-l ridică, îmbrăţişându-l şi spunându-i:

— Hai să ne-mpăcăm, mă vere, şi să ne facem prieteni!

— Prieteni să ne facem! Pân-la moarte! răspunse Sfarmă-Piatră. Dreptate ai avut. Dreptate ai! Eşti mai viteaz şi mai înţelept decât mine.

Se sfătuiră câteşitrei ce-ar putea să facă cei doi uriaşi să nu-şi mai macine vremea şi tăria, stricând lemnele şi piatra.

— Ajutaţi-mă întâi, le răspunse Făt-Frumos, să răpunem pe Zmeu şi să-mi iau înapoi mireasa, pe Ileana Cosânzeana —floarea-i din cosiţă-i cântă, nouă-mpărăţii ascultă. După aceea o să avem mult de lucru, dragii mei, numai s-ajungem cu bine acasă!

Mergând ei aşa zi şi noapte şi ajungând într-o vâlcea, auziră un om văitându-se.

Avea glas cumplit şi striga:

— Mi-e foame! Mor de foame! Daţi-mi de mâncare!

— Cine-o fi? întrebă Făt-Frumos.

— Ia, nebunul de Flămânzilă! Ăstuia, oricât îi dai, tot nu se satură! râse Sfarmă-Piatră.

În orice zi, la masă, ce credeţi că mânca voinicul Flămânzilă şi nu se sătura?

O găină
Cu slănină,
Doi cocoşi

Pântecoşi,
Trei curcani
Dolofani,
Cinci viţei
Cu tăiţei,
Şase raţe
Fără maţe,
Şase oi
Cu usturoi,
Şapte miei
Şi cinci purcei
Cu ardei,
Cu mujdei,
Nouă porci grei de osânză,
Un butoi întreg de brânză,
Trei plăcinte cât o roată,
Să hrănească lumea toată,
La sfârşit un sac de poame,
Şi striga mereu: „Mi-e foame!”

Într-adevăr, ajungând la locul de unde veneau strigătele, văzură o namilă de om, în jurul căruia pâlpâiau trei movile de jăratec. Pe una din acele movile se frigea un bou, pe alta un mistreţ, pe a treia un urs. Namila răsucea când o frigare, când alta, tot muşcând dintr-o pulpă mare de cerb, pe care o ţinea în mâna dreaptă.

— Mi-e foame! Mor de foame! striga el, cu gura plină.

— Cu Flămânzilă ăsta, curat că n-avem ce face! zise Strâmbă-Lemne. El alta decât să mănânce n-a făcut niciodată!

—Nu se ştie! răspunse Făt-Frumos. Poate i-om afla şi lui rost, într-o zi! Meştere Flămânzilă, îl întrebă flăcăul, vii cu noi?

— Viu, de ce să nu viu? Numai să-mi găsiţi ceva de mâncate, că pe aici n-a mai rămas nimic. M-am

săturat de miei şi de viţei, m-am săturat de urşi şi de mistreţi!

— Vino cu noi, îi răspunse Făt-Frumos, şi-o să te îndestulăm!

Flămânzilă luă în spinare ursul fript, boul, mistreţul şi restul cerbului şi se alătură cetei tot înfulecând şi plângându-se că-i ghiorăie maţele de foame.

Nu ieşiră ei bine din vâlceaua cu pricina, că auziră alt glas, mai cumplit, care striga:

— Mi-e sete! Mor de sete! Daţi-mi să beau!

Se apropiară şi văzură altă namilă de om.

Sta pe brânci, sugând apa unui izvor pe care aproape îl secase.

— Ăsta e frate-meu, Setilă, zise Flămânzilă. Oricât i-ai da să bea, nu se mai satură şi tot strigă că moare de sete!

—Ce tot ai cu mine, mă frate-meu! îl certa Setilă pe Flămânzilă. Nu ştii că pe aici e secetă şi nu mai am ce bea?

—Hai cu noi! zise Făt-Frumos. Am să-ţi dau lacuri întregi şi gârle lungi să bei, să te saturi...Dar mai întâi să ne-ajuţi să-l răpunem pe Zmeul care mi-a răpit mireasa, Zmeul care seacă apele, mănâncă vitele, arde pădurile şi fură piatra munţilor să-şi facă palate!

Porniră la drum cei cinci voinici şi iată că văzură mai multe focuri arzând în zare. Se îndreptară într-acolo şi auziră strigând pe cineva care alerga de la un foc la altul, punea lemne peste lemne, se vâra în dogoarea flăcărilor, şi se văita cât îl ţinea gura:

— Am îngheţat! Mor de frig! Am isprăvit lemnele şi-o să îngheţ! striga acel uriaş care nu era altul decât Gerilă.

— Gerilă, vrei să vii cu noi? Te ducem la palatul Zmeului... O să-i dăm foc şi-ai să te încălzeşti până-n măduva oaselor! îi strigă Făt-Frumos.

— Viu, viu! răspunse Gerilă... Numai foc să-mi faceţi!

Să alătură şi Gerilă celor cinci voinici.

Scorpia Pământului simţise prin iscoadele ei că vine primejdie mare şi ieşi înaintea lui Făt-Frumos, cu ceata ei de lighioane, lupi, mistreţi, cucuvăi şi alte matahale.

Dar nu se apropiară bine de cei şase tovarăşi, că lui Flămânzilă începură a-i fremăta nările.

— Mi-e foame! Mi-e foame! strigă el şi se repezi la oastea vrăjitoarei, punând mâna când pe o scorpie, când pe un dihor.

Apuca fiarele de câte un picior şi le arunca în gură, o gură mare cât un cuptor şi le înghiţea pe nemestecate.

În vremea aceasta, Făt-Frumos răsucea paloşul şi tăia orice lighioană care cuteza să se apropie de el. Sfarmă-Piatră lua bolovani, îi zdrobea cu pumnul şi-i arunca în capul balaurilor, ochindu-i şi zdrobindu-le ţeasta, iar Strâmbă-Lemne smulgea brazii din rădăcini, îi făcea măciucă şi lovea în dreapta şi în stânga, înspăimântând şi risipind oastea vrăjitoarei.

Văzând că nu poate dovedi pe cei şase voinici, Scorpia Pământului îşi scoase un pieptene din părul de vipere încolăcite şi-l aruncă în calea duşmanilor. Dinţii pieptenelui se făcură copaci; pieptenele era acum o pădure deasă.

—Degeaba ai aruncat pieptenele! îi strigă Făt-Frumos. Puterea e în mâna noastră!

Într-adevăr, nu i-a trebuit mult lui Strâmbă-Lemne să scoată din pământ trunchiurile cu rădăcini cu tot, să netezească locul şi să-şi taie drum, în urmărirea blestematelor jivine.

Văzând că Făt-Frumos cu ai lui se apropie din nou de oastea ei, să i-o prăpădească, baba îşi scoase basmaua din cap, o fâlfâi, şi din basma începu să cadă potop de apă, care umplu toată valea.

Făt-Frumos îl îndemnă pe Setilă să vie de hac puhoaielor.

— Ba bine că nu!... strigă uriaşul, plin de veselie.

Lăsându-se pe vine, el începu să sugă de parcă bea dintr-un clondir, parcă n-ar fi pus în gură picătură de apă toată viaţa. Cât ai bate din palme, secă întreaga vale.

Şi iar porniră cei şase voinici pe urma lighioanelor, să le facă praf şi cenuşă.

Vrăjitoarea mai avea o unealtă în puterea ei: focul.

Cu un amnar ce-l ţinea la cingătoare, dete foc ierbii, rădăcinilor şi tufelor din drum şi toată câmpia se făcu o mare de flăcări, prin care nu putea să treacă nimeni.

— Scorpie blestemată! strigă Făt-Frumos.

— Ce ne facem? Vai de capul nostru, ce ne facem? începu să se vaiete Setilă, pe care căldura îl usca şi-l chinuia cu o sete nouă, cumplită.

— Nu te mai plânge, măi Setilă! se răsti la el Gerilă. Când îmi vine şi mie oleacă de focşor, să mă încălzesc şi eu niţeluş, tocmai acum te găsişi să te boceşti?

Şi fără să mai aştepte răspuns, Gerilă se aruncă în pârjol; se bălăcea în el ca broasca în baltă, se da peste cap râzând de bucurie şi alerga după flăcările şi jăratecul ce creştea înaintea lui, să le mănânce, nu alta! Şi-n vreme ce focul sporea în faţă, se potolea în spate, pe unde trecuse el. Cărare proaspătă şi răcoroasă lăsa uriaşul în urma lui. Pe acolo puteau să-şi facă loc ceilalţi cinci voinici. „Fiecare poate fi de folos!... se gândea Făt-Frumos. Când o fi arşiţă în ţară, îl punem pe Gerilă s-o potolească, iar dacă o fi uscăciune, îl trimitem pe Setilă la izvoarele din munţi să le soarbă şi cu ele să stropească pământul, să-l învioreze!”

Cei cinci tovarăşi de drum îl urmară pe Făt-Frumos şi ajunseră cu bine în împărăţia Zmeului. Oştile vrăjitoarei nu se mai încumetau să le iasă-n drum.

Setilă sorbi apa din şanţurile care înconjurau palatul. Sfarmă-Piatră dărâmă podurile şi zidurile. Strâmbă-Lemne smulse copacii, îi puse unul peste altul şi le dădu foc. Flămânzilă înghiţi balaurii care păzeau porţile, iar Gerilă sta la pândă şi, cu suflarea lui îngheţată, făcea sloi pe toţi cei ce scăpau de paloşul lui Făt-Frumos.

După ce scăpară de toţi aceştia, voinicul căută pe Zmeu să se măsoare cu el.

Se-ntâlniră. Se-nfruntară. Făt-Frumos
era călare
Şi vorbea de sus cu Zmeul. Dar văzând apoi
că-l are
Prea departe, se coboară, lasă calul şi
deodată,
Furtunos, cu faţa toată de-o mânie grea
brăzdată,
Scoase paloşul din teacă şi răcni: „Destul!
Destul!
De minciuni, de vorbă dulce, de-aşteptare
sunt sătul!
Am venit să-mi iau mireasa ce-ai furat-o, liftă
rea!
Teme-te, cumplită fiară!Aprigă-i mânia mea!”
Zmeul-Zmeilor, atuncea, scuturându-şi solzii
grei,

Îi rânji în nas şi zise: „Hai la luptă, dacă vrei!”
„Hai la luptă!” îi răspunse Făt-Frumos.
Şi-ndată, ia,
Când în aripi, când în creştet, pe balaur mi-l
tăia...
Făt-Frumos lovea în faţă, iară Zmeul tot în
lături,
Când săreau la zece poştii, când se
pomeneau alături...
Scăpărau scântei din săbii. Sângele curgea
belşug.
Unul se lupta cu cinste, iar celalt cu
vicleşug.
Zmeul încolţit, deodată, a pierit din faţa lui...
Se făcu, mări, o roată cu luminile verzui,
Pe flăcău să mi-! înghită. Dar flăcăul, şi mai
şi,
Se făcu şi el o roată roşie, şi izbucni
Ca un foc ce iese noaptea de prin clăi. Se
repezea
Când o roată, când cealaltă şi striga: „Păzea!
Păzea!”
Se ciocneau în luptă cruntă. Numai flăcări
scăpărau.
Cerul tot era lumină... Munţii-n jur se
clătinau...
Iarba sfârâia pârlită, frunzele se răsuceau.

Toate apele secară, păsările-n drum zăceau,
Numai cele două flăcări, înălţându-şi fumul greu,
Mai aprinse, mai cumplite, se luptau mereu, mereu!
Când, deodată, iar ieşiră, plini de fum din roata lor.
„Tot îţi viu de hac eu ţie!”zise Zmeul- “ Zmeilor...
„Tot ţi-o iau eu pe Ileana! îi răspunse Făt-Frumos,
De ne-om bate-o săptămână, zmeu viclean şi păcătos!”
Şi mai grea se-ncinse lupta. Plini de sânge, plini de scrum,
Se luptară iar voinicii, colo-n marginea de drum...
Amândoi cumâna goală, se luară iar la trântă:
Parcă le creştea puterea tot mai mare, mai ne-nfrântă.
Iată că, deodată, Zmeul îşi făcu spre dânsul vânt,
Apucă flăcăul bine, îl săltă de la pământ
Şi cu Făt-Frumos în braţe, încordat, se opinti,
Scoase-un urlet de mânie şi vrăjmaşul îşi trânti;
În pământul ars ca piatra până-n glezne îl vârî.

Îl lăsă înfipt acolo şi-nspre gârlă coborî.
Vine-o zână aducându-i un ulcior cu apă rece,
Făt-Frumos o bea în grabă, însetarea îi mai
trece.
„Hai, voinice —spuse zâna — luptă-te acum
cu spor,
Cosânzeana te aşteaptă şi se mistuie de dor!”
Zmeul se-ntorcea agale. Zâna floare se făcu.
Făt-Frumos ieşi din groapă, gata iar!Acu-i acu'!
Zmeul-Zmeilor găsise fără pic de apă râul
Şi venea să curme lupta. Făt-Frumos îşi strânse brâul,
Se-ndreptă o dată-n şale şi la el se repezi:
Zmeul-Zmeilor, tâlharul, bine nici că se trezi,
Că-l şi prinse-n braţe fătul răcorit şi încordat.
Îl zvârli în nori o dată, şi pe urmă înc-o dat',
Îl ţinu ca lumânarea şi-n pământul ars vârându-l,
Îi strigă, râzând cu hohot: „Ţi-a venit şi ţie rândul!”

După-aceea, îl apucă pe Zmeu de chică şi cu paloşul îi reteză capul. Apoi se repezi la palatul năruit, unde era întemniţată Ileana Cosânzeana, ; o dezrobi şi, urcând-o pe calu-i alb şi năzdrăvan, ; pe Vifor-Viforel, porni în zbor spre ţara ei.

Mare le-a fost bucuria părinţilor, a rudelor, a curtenilor, a tuturora, când a sosit acasă frumoasa lumii, împreună cu neasemănatul ei mire, Făt-Frumos.

Se făcu o nuntă cum n-a mai fost şi n-o să mai fie!

Perechea împărătească, fiind tare îmbătrânită, unseră domn pe Făt-Frumos şi pe Ileana doamnă.

Şi amândoi se puseră pe treabă. Îndemnară meşteri să ridice târguri şi oraşe, să arunce poduri pe ape, să găurească munţii şi să facă trecători. Aici îşi arătă puterea şi îndemânarea Sfarmă-Piatră. Se ducea în ţinuturile de cremene, spărgea bolovani, îi căra, îi mai spărgea o dată şi dădea stâncilor chipul şi mărimea care trebuia. Punea pietrele una peste alta şi se dovedi un nepreţuit zidar. Tot felul de tineri ucenici veneau la el să-nveţe cum se poate preface bolovanul în lespede lustruită, cum se pune piatră peste piatră, cum se ridică zidurile de cetate, podurile boltite şi drumurile netede.

Strâmbă-Lemne avea mai mult de lucru pe la ţară, unde ridica oamenilor case de bârne, în locul bordeielor de lut. Smulgea stejarii din pădure şi-i făcea scânduri grele. Mult se minunau bieţii oameni văzând pe bunul uriaş cum îi scoate de sub pământ, unde locuiau ca sobolii, şi le dura căsuţe vesele, aşezate pe temelii puternice. Le mai făcea meşterul Strâmbă-Lemne înalte uluci şi unelte de muncă, iar lemnul pe care nu-l putea folosi îl prefăcea în lemne de foc şi-l rânduia în curtea ţăranilor, să-l aibă la iarnă.

Când văzură oamenii ce om bun şi vrednic e Strâmbă-Lemne, se îmbulziră din toate părţile să le facă şi lor case ori podeţe, să nu mai sară gârlele.

— Apăi nu aşa, dragii mei! Dacă vreţi podeţ, ori uluc, ori colibă de bârne, apăi veniţi de învăţaţi şi voi cum vine treaba, ori trimiteţi-vă copiii să-i învăţ cum se lucrează, că un om nu le poate face singur pe toate

şi nici nu-i drept ca alţii să stea cu braţele încrucişate, aşteptând să le pice mură-n gură şi para mălăiaţă!

Îi ascultară sfatul.

Sătenii porniră a-şi trimite odraslele să înveţe pietrăria şi zidăria de la Sfarmă-Piatră, tâmplăria la Strâmbă-Lemne, iar cei doi meşteri mari începură să scoată calfe din ucenici şi meşteri din calfe. Iar aceştia, la rândul lor, învăţară pe alţii, şi treaba merse mult mai uşor şi mai spornic.

L-au folosit şi pe Gerilă, ba încă ce folos!

Când veneau vara călduri prea mari prin unele părţi ale ţării, îl trimiteau acolo pe Gerilă; şi numai ce se arăta uriaşul şi odată se potolea dogoarea. Nu era nevoie să-şi duhnească toată suflarea lui îngheţată ca să răcorească pământul... Abia sufla el uşurel, puţintel, şi arşiţa se alina.

Ce să mai vorbim de meşterul Setilă! Şedea la pândă şi când veneau ploi mai mari, când da potopul să înece ogoarele, el numai că se ivea, se punea în calea puhoaielor şi le sorbea, de le seca până seara, şi astfel scăpa grădinile, viile şi câmpiile de prăpădul înecului.

Ba, neica Setilă făcea şi mai mult: când era secetă cumplită, iar grânele şi livezile erau ameninţate de pârjol, se ducea în munţi, unde se aflau izvoare şi iezere îmbelşugate, le sorbea şi venea de uda cu apa lor ţărâna uscată.

Mai făcea şi altele uriaşul nostru!

Când vedea oamenii că se uită la pământul crăpat şi dau din cap a jale şi durere, el le spunea:

— Ce, mă, oameni buni, voi credeţi că dacă staţi cu mâna-n şold şi clătinaţi capul a mâhnire, o să izvorască apa din rărunchii pământului şi-o să vă îndestuleze? Nu, măi oameni buni! Aduceţi sape şi lopeţi, veniţi cu mine şi hai să ne punem pe treabă, să scoatem apa vie din adâncuri!

Setilă aduna în jurul lui pe flăcăii şi bărbaţii în putere şi pleca să cerceteze cu ei în care parte a locului se găsesc cuiburi de apă. Avea o nuieluşă fermecată, care-i spunea unde se află gura de izvor şi unde nu. Se vede treaba că aşa îl învăţase nevoia când era secetă cumplită. Ajunsese să dibuiască, fie cu mirosul, fie cu auzul, locul unde colcăie, în adâncuri, unda limpede şi răcoroasă.

Şi astfel, se umplură satele şi târgurile de fântâni îmbelşugate, care astâmpărau setea vieţuitoarelor şi mai slujeau la udatul grădinilor, la răsadul florilor şi al zarzavaturilor. Ţărâna se înviora, în două-trei zile înverzeau ierburile, tufele şi crângurile.

Cât despre Flămânzilă, nu-l vedea nimeni cu săptămânile şi cu lunile: pasămite, stătea la pândă la marginea satelor şi când veneau lupii noaptea, pe furiş, să prade vitele oamenilor, se repezea, îi prindea de câte un picior şi-i mânca pe netăiatele şi pe nefriptele.

Când pleca la vânătoare, îi ieşea în cale câte o femeie bătrână şi săracă:

— Nepoate dragă, dacă prinzi vreo vulpe, n-o înghiţi cu piele cu tot! Jupoai-o şi mănânc-o, iar blana adu-mi-o mie, să-mi fac scurteică!

— Bine, mătuşă, om vedea!

Făcea Flămânzilă doi-trei paşi şi, la marginea satului, iată că-l întâmpina câte un moşneag.

— Flăcăule, nu mai înghiţi lupul şi ursul cu blană cu tot. Jupoaie lighioana şi adă-mi mie pielea, că vine iarna şi n-am cojoc!

— Bine, moşule, om vedea!

A doua zi dimineaţa se pomenea satul cu neica Flămânzilă încărcat cu piei de vulpe, de urs şi de lup, de vidră şi de dihor, pe care le împărţea bărbaţilor şi femeilor să-şi facă scurteici, zeghi şi zăbune, ori să le aştearnă prin odăi şi pe laviţe. Altora le dădea blănuri,

să-şi acopere pruncii când dormeau şi să-i încălzească.

În toate satele se dusese vestea bunului Flămânzilă, care nu numai că le scăpa găinile din gura vulpii şi oile din gheara lupului, dar le mai aducea şi daruri, din păduri şi din vizuini.

De mare folos au fost uriaşii aceştia, lucrând alături de ceilalţi meşteri spre binele oamenilor.

Făt-Frumos şi cu mireasa lui domniră ani îndelungaţi şi fericiţi.

Frumoşi, buni şi vrednici, iubitori ai celor mulţi, ei mai aveau darul de a-şi alege sfetnicii şi căpitanii de oaste printre cei mai înţelepţi şi viteji dintre supuşi. Împărăţia lor ferită de războaie, de secetă, de cutremure şi de zâzănii, propăşi foarte. Când veţi fi mari, dragi copii, să plecăm cu toţii într-o călătorie lungă şi îndepărtată, să vedem şi noi ţara lui Făt-Frumos şi a Ilenei Cosânzenei, despre care toţi bătrânii spun minuni!

Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce

A FOST ODATĂ un rege care avea un slujitor credincios şi ţinea foarte mult la el.

Într-o zi, regele cumpără un armăsar neînvăţat la călărie. Dar nimeni nu putea să-l îmblânzească: oricât au încercat — degeaba, calul a rămas sălbatic precum a fost. Atunci regele îi zise slujitorului:

— Încearcă tu să-l îmblânzeşti pe năzdrăvanul ăsta!

Slujitorul făcu cum făcu şi sări sprinten pe armăsar. La început vru să-l pornească la pas, să-nveţe să meargă înşeuat. Dar nici vorbă de-aşa ceva! Calul, ca înţepat, se smuci într-o parte şi o porni ca vântul, ridicând în urmă-i nori de praf. Şi multă vreme goni el aşa. De mult ajunseseră prin locuri necunoscute, dar calul galopa întruna. Din fericire, însă, în calea lor se iviră doi copaci crescuţi alături. Între ei — o deschizătură strâmtă, ca o portiţă îngustă. Cum calul gonea drept spre ei, când să treacă, rămase înţepenit între cei doi copaci. Se înţepenise ca într-o menghină, aşa că, vrând-nevrând, se opri.

Slujitorul, după ce coborî de pe cal, se uită încoace şi-ncolo: totul era străin, necunoscut şi pustiu. Ce să facă? Hotărî să meargă încotro va vedea cu ochii. Poate va întâlni pe undeva vreun suflet de om. Merse el ce merse, până dădu într-o poieniţă. În mijlocul poieniţei — o căsuţă. Când să intre, îi ieşi înainte un bătrânel cărunt. Îşi dădură bineţe, apoi bătrânul îl întrebă cu blândeţe:

— Încotro ţi-e drumul, fiule?

— M-am rătăcit, răspunse slujitorul. Poate ştii dumneata să-mi arăţi drumul spre casă.

— Ei, fiule, cel ostenit trebuie să se odihnească. Ce-o să faci acasă? Mai rămâi puţin aici, la mine!

Slujitorul mulţumi bătrânului pentru cuvintele frumoase şi rămase.

Lângă căsuţa moşneagului se afla o livadă tare frumoasă, iar în ea câteva rânduri de garduri, fiecare cu câte o poartă. Băiatul ar fi dorit să se plimbe prin livadă, dar moşneagul îi zise:

— Stai puţin, nu-i aşa de simplu să te plimbi prin această livadă! Uite, ia legătura asta de chei, deschide orice poartă şi plimbă-te pe unde pofteşti. Dar poarta legată cu un curmei să n-o deschizi, şi nici să nu priveşti peste ea.

În prima zi, slujitorul se plimbă prin livadă, dar de poarta legată cu curmei nu se atinse. Se plimbă şi a doua zi, dar tot nu se apropie de ea. Însă în cea de a treia zi îşi zise: „Oare ce-ar putea fi acolo? Am voie să umblu peste tot, numai acolo nu. Iacă, înadins, am să mă uit”.

Slujitorul dezlegă curmeiul. Deschise portiţa, şi în faţa lui apăru o câmpie întinsă. În mijlocul ei strălucea un lac liniştit. Se apropie de lac, se minună privindu-l, iar când vru să se întoarcă acasă auzi ceva fâlfâind în aer. Şi ce-i văzură ochii? Pe mal se lăsară din zbor trei raţe albe şi, cât ai clipi din ochi, se prefăcură în trei zâne nespus de frumoase. Îşi aruncară veşmintele şi intrară în apă. Băiatul îşi zise: „Ptiu, drace! Asemenea fete frumoase n-am văzut de când sunt. Ce-ar fi să mă duc, aşa, să mă uit mai de-aproape la veşmintele lor?”

Slujitorul ridică straiele uneia dintre fete şi le privi, minunându-se nevoie mare. Dar zâna, ale cărei straie le luase, îl zări şi îşi zise că nu-i a bine. Înotă spre mal şi îl rugă:

— Nu-ţi bate joc de mine, voinicule bun! Rogu-te, pune straiele de unde le-ai luat!

Ce să facă? Puse straiele la loc. În aceeaşi clipă, fecioarele se prefăcură în raţe, iar pe flăcău îl transformară în hulub. Raţele se ridicară în văzduh şi se făcură nevăzute.

Seara, când moşneagul se întoarse acasă, zări pe gard, în curte, un hulub. Îşi dădu îndată seama despre ce era vorba. Îl mustră pe slujitor şi-l prefăcu iarăşi în om.

A doua zi, bătrânelul plecă din nou, lăsându-l pe slujitor singur acasă. Slujitorul se plimbă încolo şi-ncoace prin livadă până nu mai putu răbda. Dezlegă curmeiul, deschise poarta şi porni spre lac. Merse ce merse pe mal, privi apele lacului şi, când vru să se întoarcă, prin aer se auzi un fâlfâit uşor. Veniseră din nou cele trei raţe albe. Se prefăcură în trei zâne frumoase şi intrară în apă. Slujitorul îşi zise: „Fie ce-o fi! Asemenea zâne nu vezi în fiecare zi. Ce-ar fi să mă duc, aşa, să privesc mai de-aproape la veşmintele lor?” Luă slujitorul straiele uneia dintre zâne, le privi din toate părţile, minunându-se nevoie mare. Dar zâna, ale cărei straie le ridicase, îl zări şi îşi zise că nu-i a bine. Înotă spre mal şi-l rugă:

— Nu-ţi râde de mine, voinicule bun! Rogu-te, pune straiele de unde le-ai luat!

Ce să facă? Puse deci iarăşi straiele la loc. În aceeaşi clipă, zânele se prefăcură în raţe, iar pe băiat îl preschimbară în porc. Apoi se ridicară în văzduh şi se făcură nevăzute.

Seara, când moşneagul se întoarse acasă, zări în curte porcul şi pricepu îndată despre ce era vorba. Îl prefăcu pe slujitor iarăşi în om şi-i zise cu blândeţe:

— Dacă ţi-a căzut cu tronc vreuna dintre zâne, însoară-te cu ea.

—Uşor de zis! îi răspunse băiatul. Nu vrea să rămână cu mine. Cum îi dau straiele, se şi face nevăzută.

—Nu vrea să rămână, zici? De ce i-ai dat straiele? De ce ai cedat rugăminţilor ei? Să nu-i mai dai straiele până nu se va jura că rămâne cu tine.

A treia zi, bătrânelul plecă iar de-acasă. De data asta slujitorul dezlegă numaidecât curmeiul, se apropie de lac aşteptând să sosească raţele cele albe. Iaca, ele sosiră, se prefăcură în zâne, se dezbrăcară şi intrară în apă. Slujitorul ridică straiele zânei pe care o îndrăgise, le privi din toate părţile, minunându-se.

— Hei, dacă-i vorba de straie, apăi pe-acestea am să le iau!

Zâna înotă spre mal şi-l rugă pe slujitor:

—Nu-ţi râde de mine, voinicule bun! Pune straiele de unde le-ai luat!

—Poţi să mă rogi mult şi bine, eu n-o să le pun! Făgăduieşte-mi că vrei să fii nevasta mea şi n-o să mai zbori de la mine. Atunci o să-ţi dau straiele.

Zâna încercă în fel şi chip să-l facă să-i dea înapoi straiele. Însă până la urmă îi făgădui şi se jură să nu mai zboare nicăieri, oricât ar ruga-o surorile ei.

Slujitorul îi dădu zânei straiele. Ea se îmbrăcă şi porniră împreună spre căsuţa moşneagului. Iar surorile ei se prefăcură în raţe şi dispărură în zbor. Seara, când bătrânul se întoarse acasă, îl cunună pe băiat cu zâna.

Într-o zi, slujitorul îi spuse moşneagului:

— Trebuie să mă duc cu nevasta acasă. Regele o fi îngrijorat, nici nu ştie ce s-a întâmplat cu mine.

— Du-te, fiule, du-te, îi răspunse bătrânul, şi să fii fericit. Dar ia seama, nu te lăuda în faţa regelui că ai nevastă frumoasă. Ar fi bine nici să nu ştie că te-ai însurat.

Slujitorul se întoarse acasă şi nu spuse la nimeni că s-a însurat cu o fată frumoasă ca o zână. La început totul a mers bine. Însă, curând, regele începu să bage de seamă că slujitorul său se schimbase tare mult. Oriunde ar fi fost şi orice ar fi făcut, totdeauna căuta

să se întoarcă mai repede în odăiţa lui. Într-o zi, tot aşa, pentru a nu ştiu câta oară, slujitorul se făcu nevăzut de lângă rege. Dar de data asta regele îl urmări. Furişându-se până lângă odăiţa slujitorului, se uită pe gaura cheii. Tare mult voia să ştie ce face slujitorul său acolo. Şi regele văzu că slujitorul are o nevastă frumoasă ca soarele.

„Aşa nu merge! gândi regele. Asemenea frumuseţe numai regelui i se cuvine. Cum să i-o iau? Ia să chem vrăjitorul.”

Şi vrăjitorul veni.

—Despre ce e vorba? întrebă el.

— Uite, slujitorul meu are o nevastă frumoasă ca soarele. Cum să facem ca această zână să fie a mea?

—Cum să facem? zise vrăjitorul. Dă-i slujitorului o muncă pe care să n-o poată duce la capăt. Atunci îi faci de petrecanie şi te însori cu văduva lui. Mâine o să-ţi spun ce muncă să-i dai; asta-i o treabă grea, trebuie să mă gândesc.

Dis-de-dimineaţă, vrăjitorul se grăbi să meargă la rege pentru a-i spune ce muncă a găsit slujitorului. În drum, trebuia să treacă peste o punte. De sub punte ieşi deodată un om cu totul şi cu totul în alb, care-i zise vrăjitorului:

— Unde te duci, nelegiuitule? Dacă regele n-o să-i dea pace slujitorului, o să pieriţi amândoi: şi tu, şi el!

Vrăjitorul dădu din mână:

—Ei! Trăncăneşte ce vrei!

Şi se duse în drumul său. Când ajunse la rege, îi zise:

—Porunceşte slujitorului să-ţi aducă aici cel mai mare leu din lume, care trăieşte în împărăţia de peste nouă mări şi nouă ţări.

Regele îl chemă pe slujitor şi-i porunci:

— În împărăţia de peste nouă mări şi nouă ţări, trăieşte cel mai mare leu. Să mi-l aduci aici, şi cât mai

repede, altfel, unde-ţi stau picioarele, acolo-ţi va sta şi capul!

Când auzi acestea, slujitorul tare se mai întristă. Se duse la nevastă-sa şi-i povesti totul, dar ea îi spuse, mângâindu-l:

— Nenorocirea asta nu-i chiar aşa de mare! Culcă-te şi dormi ca să prinzi puteri, iar eu, în noaptea asta, o să ţes un ştergar înflorat şi o să-ţi pregătesc merinde pentru drum. Dar ia seama la sfatul meu: să ai grijă de ştergar, dacă o să-l pierzi, n-o să ai noroc.

Slujitorul se linişti şi adormi într-un somn dulce. Iar nevastă-sa, toată noaptea, ţesu şi cusu un ştergar atât de frumos, brodat cu râuri, cum nu se mai văzuse în acel regat. În zori, ştergarul era gata. Zâna cea frumoasă îşi trezi bărbatul să plece la drum.

Merse slujitorul o zi, merse două, merse o săptămână, merse două, dar drumul său nu mai avea sfârşit. În săptămâna a treia, pe o noapte întunecoasă, zări în depărtare o luminiţă. Când ajunse mai aproape, dădu peste o căsuţă. Bătu la uşă. Îi deschise o fecioară care îl pofti cu blândeţe să intre. Fata îl ospătă pe călător cu bucate, îi aşternu patul să se culce, iar a doua zi, dis-de-dimineaţă, îi aduse apă să se spele. Dar prosop să se şteargă nu-i dădu. Atunci, slujitorul se şterse cu ştergarul cusut de nevastă-sa. Fata văzu ştergarul cel înflorat şi zise:

— Arată-mi-l! Ştergar ca ăsta numai sora mea ştie să facă. De unde-l ai?

— Uite, regele mi-a poruncit să-i aduc leul cel mare şi nevastă-mea a ţesut şi a brodat acest ştergar cu râuri, spuse slujitorul.

—Va să zică, nevasta ta e sora mea. Bine că am aflat acest lucru. Din pricina ei ţi-a poruncit regele să-i aduci leul cel mare! Bine că acum ştiu despre ce e vorba!

Spunând acestea, fecioara îi smulse ştergarul şi ieşi afară din casă.

Slujitorul se sperie: „De-acum ce-o să fie? Nevasta mi-a poruncit cu asprime să am grijă de ştergar. Numai de nu s-ar pierde”!

Dar se îngrijorase degeaba, căci fata se întoarse de îndată.

— Iată-ţi ştergarul! zise ea. Am aflat cum vei putea îndeplini porunca regelui. Nu departe de aici se află o luncă mare, iar acolo o să găseşti leul. La marginea luncii creşte un tufiş de spini, în apropierea căruia doarme leul. Chiar lângă tufiş se joacă puii leului. Tu să te apropii târâş de tufiş şi să prinzi unul din puii leului, dar să-l strângi bine, să urle cât mai tare. Leul va sări asupra ta, dar tu să-i arunci ştergarul peste bot. Atunci el va deveni blând ca un câine, te va lăsa să-i legi ştergarul în jurul gâtului şi să-l duci unde vei pofti.

Slujitorul făcu întocmai şi prinse leul, fără nici o greutate. Îl duse regelui, regele porunci să i se dea drumul în grădină, după care îl chemă pe vrăjitor.

— Ce să-i mai spun slujitorului să facă? Leul l-a adus!

— Aşteaptă până dimineaţă! E o treabă nespus de grea, trebuie să mă gândesc.

A doua zi, de cum se crăpă de ziuă, vrăjitorul alergă în mare grabă la rege. În drum trebuia să treacă peste punte. De sub punte ieşi deodată un om îmbrăcat în alb şi-i zise vrăjitorului:

—Unde te duci, tâlharule? Dacă regele n-o să-i dea pace slujitorului, o să pieriţi amândoi — şi tu, şi el!

Vrăjitorul dădu însă din mână:

— Ei! Trăncăneşte ce pofteşti!

Şi porni mai departe. Când ajunse la rege, îi spuse:

—Porunceşte slujitorului să-ţi aducă marele măr înflorit, ce se află în împărăţia de peste nouă mări şi nouă ţări!

Regele îl chemă pe slujitor şi-i porunci:

—În împărăţia de peste nouă mări şi nouă ţări se află un măr înflorit. Să mi-l aduci aici, dar cât mai repede; altfel, unde-ţi stau picioarele, acolo o să-ţi stea şi capul!

Auzind acestea, slujitorul tare se mai întristă. Se duse acasă şi povesti totul nevestei sale. Dar ea îi spuse, mângâindu-l:

— Nenorocirea asta nu-i aşa de mare! Culcă-te şi dormi. Între timp, eu o să ţes un ştergar înflorat şi o să-ţi pregătesc merindea pentru drum. Dar ia seama la sfatul meu: ai grijă de ştergar; dac-o să-l pierzi — n-o să-ţi meargă bine.

Slujitorul se linişti şi se duse să se culce. Iar nevastă-sa, toată noaptea, fără întrerupere, ţesu şi cusu un ştergar atât de frumos, cum nu se mai văzuse în acel regat. În zori, ştergarul era gata. Zâna îşi trezi bărbatul şi-i spuse că e vremea să plece.

Merse slujitorul o zi, merse două, merse o săptămână, merse două, dar drumul său nu mai avea sfârşit. În cea de a treia săptămână, pe-o noapte ploioasă şi întunecoasă, slujitorul zări în depărtare o luminiţă. Când ajunse mai aproape, dădu peste o căsuţă şi bătu la uşă. Îi deschise o fată, care-l pofti cu blândeţe să intre. Fata îl ospătă pe călător, îi aşternu să se culce, iar a doua zi, dis-de-dimineaţă, îi aduse apă să se spele, numai prosop nu-i dădu. Slujitorul se spălă, dar văzu că n-are prosop. Ce să facă? Se şterse atunci cu ştergarul cusut de nevastă-sa. Fecioara zări ştergarul cel înflorat şi zise:

— Arată-mi-l! Ştergar ca ăsta numai sora mea ştie să facă. De unde ai acest ştergar?

—Uite, regele mi-a poruncit să-i aduc mărul înflorit şi nevastă-mea a ţesut şi a brodat acest ştergar cu râuri, răspunse slujitorul.

— Va să zică, nevasta ta este sora mea. Bine că am aflat acest lucru! Din pricina ei ţi-a poruncit regele să-i aduci mărul înflorit!

Spunând acestea, fecioara îi smulse ştergarul şi ieşi afară.

Slujitorul se sperie: „De-acum ce se va întâmpla? Nevasta mi-a dat poruncă aspră să am grijă de ştergar. Numai de nu s-ar pierde”!

Dar degeaba se întristase, căci fecioara se întoarse de îndată.

— Iată-ţi ştergarul! zise ea. Am aflat cum vei putea împlini porunca regelui. Nu departe de-aici se află acel măr înflorit. Pune ştergarul pe vârful lui; atunci mărul se va face mic, cât o floricică, şi o să-l poţi duce regelui ca pe-un fulg. Îndată ce-ajungi cu el acasă, sădeşte-l în grădină, ia ştergarul de pe vârful lui şi floricica va deveni deodată un măr mare, înflorit.

Slujitorul făcu întocmai şi fără mare greutate aduse regelui mărul. Mult se mai minună regele zărind mărul în grădină şi îl chemă pe vrăjitor.

— Ce să-i mai poruncesc acum slujitorului? A adus şi mărul!

— Aşteaptă până dimineaţă! răspunse vrăjitorul. Treaba e grea, trebuie să mă gândesc.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, vrăjitorul o porni grăbit la rege. În drum, trebui să treacă peste punte. De sub punte ieşi deodată un om îmbrăcat în alb şi-i zise vrăjitorului:

— Unde te duci, tâlharule? Dacă regele nu-i dă pace slujitorului, negreşit o să pieriţi amândoi — şi tu, şi el!

Vrăjitorul dădu din mână:

— Ei! Trăncăneşte ce vrei!

Şi porni mai departe. Ajunse la rege şi-i spuse:

— Porunceşte slujitorului să se ducă nu ştiu unde şi să aducă nu ştiu ce!

Regele îl chemă pe slujitor şi-i porunci:

—Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce! De nu-mi vei împlini porunca, unde îţi stau picioarele, acolo-ţi va sta şi capul!

Auzind acestea, slujitorul se întristă nespus de mult. Se duse acasă şi povesti totul nevestei sale. Ea îl linişti, dar nu ştia cum s-o scoată la capăt cu o astfel de treabă. În sfârşit, spuse:

— Nu fi amărât, culcă-te şi dormi! Între timp, eu voi ţese un ştergar de două ori mai mare decât celelalte, îl voi broda şi mai frumos şi-ţi voi pregăti merindea pentru drum. Dar să ai grijă de ştergar, să nu-l pierzi.

Slujitorul se culcă. Iar nevastă-sa, toată noaptea, ţesu şi brodă ştergarul, un ştergar aşa de frumos, cum nu se mai văzuse în acel regat, în zori, ştergarul fu gata. Zâna cea frumoasă îşi trezi soţul şi, plângând în hohote, îl conduse până la poartă.

Abia ieşi slujitorul, că regele o chemă de îndată pe nevasta acestuia şi-i zise:

— Ei, de data aceasta, bărbatul tău cu siguranţă că nu se mai întoarce! De ce să te chinuieşti văduvă? Mie îmi trebuie nevastă. Ia-mă de bărbat şi-o să fii regină.

Îşi zise zâna în gândul ei: „De ce să-l mânii pe rege refuzându-l? Ia, mai bine, să mă prefac că sunt de acord”.

Şi răspunse:

— Vă mulţumesc pentru cinstea pe care mi-o faceţi. Şi eu cred că de data asta nu se va mai întoarce. Dar un an am să-i fiu credincioasă, am să-l aştept. Dacă nu se întoarce, atunci o să mai stăm de vorbă.

Regele acceptă.

Slujitorul merse o zi, merse două, merse o săptămână, merse două, dar drumul său nu mai avea sfârşit. Şi, iată că, în cea de-a treia săptămână, pe o noapte cu vreme rea, întunecoasă, zări în depărtare o

luminiţă. Când ajunse mai aproape, văzu că era o căsuţă şi bătu la uşă. Îi deschise o fecioară care-l pofti cu blândeţe să intre. Fata îl ospătă pe călător şi-i aşternu să se culce, iar a doua zi, când se crăpă de ziuă, îi aduse apă să se spele, dar prosop nu-i dădu să se şteargă. Slujitorul se spălă, dădu să se şteargă — n-avea prosop. Scoase deci ştergarul cusut de nevastă-sa şi se şterse. Fecioara văzu ştergarul înflorat şi-i zise:

— Arată-mi-l! Astfel de ştergar doar sora mea ştie să ţească şi să coasă. De unde-l ai?

—Uite, regele ţării mi-a poruncit: „Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce” şi nevastă-mea a ţesut şi a brodat ştergarul acesta cu râuri, înainte de a pleca, răspunse slujitorul.

—Va să zică nevasta ta este sora mea. Bine că am aflat acest lucru. Din pricina ei tu trebuie să te duci nu ştiu unde şi să aduci nu ştiu ce!

Fecioara îi smulse ştergarul din mână şi ieşi afară din casă.

Slujitorul se sperie: „Ce se va întâmpla acum? Nevasta mi-a poruncit cu asprime să am grijă de ştergar. Numai de nu s-ar pierde”!

Aşteptă el o zi, aşteptă două, dar fata nu se mai întoarse. Atreia zi, iat-o venind în fugă, palidă, cu ştergarul în mână.

—Ascultă ce-o să-ţi spun, îi zise ea slujitorului, n-am aflat cum poţi îndeplini porunca regelui. Trei zile am alergat, am căutat, mi-am istovit puterile, dar degeaba. Ne-a mai rămas o singură speranţă: să mergem la Muma Pământului, care de şapte luni zace moartă. Tu îi vei săruta genunchii, ea va învia şi-ţi va spune ce trebuie să faci.

Ajunseră ei la Muma Pământului. Slujitorul îi sărută genunchii, dar Muma Pământului se mânie de ce n-o lasă să doarmă. Atunci slujitorul îi mai sărută o

dată genunchii. Liniştindu-se, bătrâna chemă toate păsările şi-l întrebă pe slujitor:

—Ce doreşti?

— Vreau să aflu ce-nseamnă: Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce?

— Ei, păsările mele! strigă Muma Pământului. Ştiţi cumva unde se găseşte aşa ceva?

— Nu, nu ştim! răspunseră păsările.

Atunci Muma Pământului chemă toate animalele şi le întrebă:

— Ştiţi voi, cumva, ce înseamnă: Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce?

— Nu, nu ştim! răspunseră şi animalele.

Dacă văzu că nici animalele nu ştiu, Muma Pământului chemă toate broaştele, brotăceii şi toate târâtoarele, şi le întrebă:

— Ştiţi voi, oare, ce înseamnă: Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce?

Broaştele şi târâtoarele îi răspunseră:

— Nu, nu ştim!

— Dar sunteţi cu toate aici? le întrebă Muma Pământului.

— Nu, nu suntem toate; a rămas, în urmă, o broscuţă şchioapă.

Tocmai atunci sosi acolo şi broscuţa cea şchioapă. Muma Pământului se încruntă la ea, supărată:

— De ce vii aşa de târziu?

— Vai, măicuţă şi stăpână, da' eu am zăcut şapte luni încheiate, bolnavă, şi uite că mi-au slăbit picioarele.

— Ei, bine! Oare poţi tu să-l duci pe-acest om la Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce?

—Cum să nu pot?!

—Ei, atunci du-l!

Şi porniră ei la drum. Broscuţa sărea înainte, slujitorul venea în urma ei. Iată că ajunseră lângă o

căsuţă mică, fără ferestre. Broscuţa sări peste prag. Slujitorul intră după ea. Într-unui din colţurile căsuţei era o gaură ascunsă. Broscuţa sări acolo şi dispăru. Slujitorul rămase lângă gaură, căzând pe gânduri: „Oare nu cumva aici se află ceea ce caut eu”?

Şi rosti cu glas tare:

—Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce! Dacă te afli aici, arată-te!

Numai ce pronunţă aceste cuvinte, că dedesubt se auziră zornăituri, tropăituri, se iscă un zgomot aşa de mare, de parcă erau bubuituri de tunet. Slujitorul întrebă:

—Răspunde, nu eşti tu acela pe care-l caut eu de multă vreme?

—Eu sunt!

—Dacă tu eşti acela, atunci spune-mi care-i drumul pe care pot ajunge mai repede acasă? Într-un an a trebuit să ajung aici şi să mă şi întorc.

Glasul răspunse:

—Dacă o luăm drept, ajungem la timp, iar dacă vom merge pe drum ocolit, mai devreme de un an nu vom ajunge. Numai că pe drumul drept n-o să ne fie uşor de mers! Pe acest drum o să întâlnim un balaur mare-mare, care atrage oamenii, cu limba de la o poştă şi-i înghite.

—Dar, ia spune, nu s-ar putea să scăpăm cumva de balaur?

— Se poate, se poate! Cine ştie cum să-l ia, acela reuşeşte. Făgăduieşte balaurului cele mai bune mâncăruri din lume şi spune-i că în timp ce se va ospăta, pentru el se va cânta şi se va dansa. Atunci, nu se va atinge de tine. De mâncare să nu te îngrijeşti, eu voi procura tot ce vei porunci. Când balaurul va gusta din toate bunătăţile şi va asculta muzică şi dansuri, de bucurie nu va mai şti ce să facă. Atunci, tu nu fi prost şi cere-i, drept răsplată pentru ospăţ şi

pentru distracţie, cutia pe care o ţine ascunsă la piept. Şi ţi-o va da, o să vezi.

— Bine, spuse slujitorul. Să pornim dar la drum, iar acolo fie ce-o fi!

Şi porniră la drum: slujitorul înainte, iar glasul năzdrăvan, după el. Merseră ei ce merseră şi, deodată, glasul spuse:

— Nu mai avem mult de mers, îndată o să înceapă să te atragă balaurul.

Şi într-adevăr, începu să-l atragă. Balaurul îl atrase pe slujitor spre el, căscă botul, pregătindu-se să-l înghită. Slujitorul se rugă de el:

—Stai! Vrei să mănânci carne crudă? Te voi ospăta cu cele mai gustoase bunătăţi de pe pământ, iar pe deasupra o să-ţi cânt cea mai frumoasă muzică şi o să-ţi arăt cele mai frumoase dansuri!

Balaurul îi dădu numaidecât drumul, iar el strigă:

— Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce!

Numai ce rosti aceste cuvinte, că şi apărură mese încărcate cu cele mai felurite bunătăţi. În acelaşi timp, se auzi o muzică fermecătoare şi se porniră nişte dansuri vesele, de-ţi era mai mare dragul! Balaurul mânca şi se veselea. Slujitorul îşi zise: „Acum e timpul”!

— Pentru că te-am ospătat, nu vrei să-mi dai mie cutiuţa de aur ce străluceşte la pieptul tău?

— Ţi-o dau, cum să nu ţi-o dau! răspunse balaurul. Pentru un astfel de ospăţ, nu-mi pare rău de cutie!

Slujitorul luă cutia şi porni grăbit spre casă. Pe drum se gândi să deschidă cutia ca să vadă ce e în ea. O deschise şi, ce să vezi? Din cutie se revărsă o oaste nenumărată — câtă frunză, câtă iarbă, parcă erau lăcuste, de nici nu puteai s-o numeri, nici s-o cuprinzi cu privirea. Într-o clipă, o luncă nemărginită se umplu cu ostaşi, de nu te mai puteai mişca.

„Aha! îşi zise slujitorul. În sfârşit, am şi eu noroc, mă voi întoarce la rege ca un boier de vază”. Îi mulţumi glasului năzdrăvan şi se despărţiră.

Când ajunse el la rege cu armata sa nesfârşită, nevastă-sa îi ieşi în întâmpinare plângând în hohote:

— Vai, bărbăţele! Bine că te-ai întors la timp, că regele nu mă mai slăbea; vrea să mă mărit cu el, zice că tu de mult nu mai eşti printre cei vii. Iar nelegiuitul de vrăjitor îl îmboldeşte întruna.

Auzind acestea, slujitorul se mânie şi-l întrebă pe rege:

— Ce înseamnă toate astea?

Regele îşi strânse şi el oastea şi îl întreba pe vrăjitor ce să-i răspundă slujitorului. Vrăjitorul îi zise:

— Răspunde-i ce vrei!

Regele făcu întocmai, iar slujitorul porni asupra lui cu război. Se luptară multă vreme şi, în sfârşit, regele căzu mort, pe urmă vrăjitorul şi întreaga oaste regală. Slujitorul a devenit rege şi a trăit cu nevastă-sa ani mulţi, fericiţi.

Râşniţa fermecată

AU FOST ODATĂ doi fraţi. Unul era bogat, iar celălalt sărac. Bogatul nu putea să-l vadă-n ochi pe fratele cel sărac. Odată s-a întâmplat ca săracul să rămână fără o bucăţică de pâine în casă, şi ar fi cumpărat bucuros altă pâine, dar nenorocirea era că n-avea nici o leţcaie. Atunci se duse la fratele său cel bogat şi-i ceru ajutor. Dar bogatul, îndată ce-l văzu că se apropie de casa lui, îi aruncă pe fereastră o bucată de şuncă mucegăită şi îi strigă să se ducă cu ea în iad:

— Vinde acolo şunca şi-o să faci rost de bani.

— Îţi mulţumesc şi pentru atât, rosti săracul şi, cu lacrimi în ochi, luă şunca şi porni să caute iadul.

În cale se întâlni cu un bătrânel cărunt.

— De ce plângi? îl întrebă bătrânelul.

Şi săracul îi povesti despre necazul său: frate-său l-a trimis la iad să vândă şunca, iar el nici măcar nu ştie drumul într-acolo.

—Ei, lasă, n-are rost să plângi de pomană, îl linişti bătrânelul. Mergi pe cărarea asta fără să te abaţi din drum şi o să ajungi la iad. Dar nu uita: să nu iei bani pe şuncă, ci să le ceri râşniţa aruncată într-un colţ la poarta iadului.

Săracul mulţumi bătrânelului şi o porni în drumul său. Merse el, merse şi cărarea nu se mai sfârşea. În sfârşit, ajunse la iad, mai departe nu putea merge, căci în faţa lui se afla o poartă mare cât pomana ţigănească. Săracul bătu în poartă. La bătaia sa ieşi unul din slujitorii iadului, un drac cu trei coarne, şi întrebă:

—Ce vrei, omule?

— Păi, uite, vreau să vând o bucată de şuncă, spuse săracul.

Slujitorului încornorat îi sclipiră ochii de lăcomie.

— Cât ceri pe ea? întrebă dracul.

—N-o vând pe bani! răspunse săracul. O dau pe râşniţa aceea din colţ.

Dar necuratul cu trei coarne nici nu vru să audă.

—Cere-mi tot ce vrei, în afară de râşniţă! zise el.

Săracul văzu că dracul nu-şi mai ia ochii de la bucata de şuncă şi tot înghite în sec, aşa că o ţinu morţiş: nu voia nimic, decât râşniţa!

Până la urmă, dracul i-o dădu.

După ce încheiară târgul, îşi văzu fiecare de ale sale. Slujitorul drăcesc luă şunca şi dispăru în spatele porţii iadului, pe care o închise bine, iar săracul, cu râşniţa, se grăbi spre casă.

Pe drum se întâlni iarăşi cu bătrânelul.

—Ei, ai luat râşniţa? îl întrebă el.

— De luat am luat-o, răspunse săracul, numai că habar n-am ce-o să fac cu ea, că eu n-am nimic de măcinat.

—Păi, râşniţa asta e fermecată! zise bătrânelul. Cum îi porunceşti să macine, ea începe să duruie şi-ţi macină tot ce doreşti.

Bătrânelul îi mai spuse săracului nişte cuvinte pe care să le rostească atunci când vrea să oprească râşniţa, poruncindu-i să nu le destăinuiască şi altora. După ce-l învăţă toate acestea, se făcu nevăzut.

Astfel, fratele cel sărac ajunse să aibă de toate şi trăia fericit. În fiecare zi, râşniţa îi dădea cea mai gustoasă mâncare şi cele mai bune băuturi. I-a măcinat fel de fel de bunătăţi şi atâţia galbeni, că şi-a construit un palat de aur.

Când fratele cel bogat văzu palatul de aur, era gata-gata să-şi iasă din minţi. Dădu fuga la fratele cel sărac şi-l întrebă:

—De unde ai asemenea bogăţii?

Fratele cel sărac îi povesti cum l-a îmbogăţit râşniţa. Atunci bogatul se ţinu scai de el să-i dea lui râşniţa.

— De ce să nu ţi-o dau? zise săracul. Am acum destule bogăţii; să-ţi mai macine şi ţie.

Îndată ce auzi acestea, fratele cel bogat înhăţă râşniţa şi alergă cu ea acasă. Când ajunse cu ea în curte, tremura de bucurie.

Nevastă-sa se uita la el mirată: oare ce-o fi păţit bărbatu-său?

A doua zi de dimineaţă, bogatul şi cu argaţii săi se gătiră să meargă la cosit. Nevasta voia să rămână acasă, să fiarbă mâncarea, dar bărbatul îi zise.

— Hai şi tu cu noi la cosit, iar eu, când o veni vremea prânzului, o să mă reped acasă: râşniţa o să-mi dea tot ce doresc, cât ai clipi din ochi.

Nevastă-sa nu zise nimic şi plecară cu toţii în luncă. Veni vremea prânzului şi stăpânul lăsă coasa şi se grăbi spre casă, după mâncare. Ajunse şi porunci de îndată râşniţei să macine. Măcină râşniţa, măcină şi, într-o clipită, toate oalele se umplură. Era de ajuns, dar râşniţa măcina înainte. Stăpânul strigă râşniţei să se oprească, dar ea nu voia să asculte. De acum toată casa era plină cu mâncare, iar râşniţa măcina întruna. Bogatul se sperie, nu glumă, şi aruncă râşniţa afară, dar nici asta nu-i ajută. „Curând toată curtea va fi plină”, îşi spuse bogatul. Râşniţa parcă turbase. Fratele cel bogat nu ştia ce să mai facă. În sfârşit, o luă şi-o duse lui frate-său: ia-o, zise, şi fă cu ea ce-oi şti.

Când auzi fratele de năzbâtia râşniţei, se puse pe râs. Şopti cuvintele fermecate şi, într-o clipă, râşniţa se opri din măcinat.

Într-o zi, pe lângă ţărmul mării trecu o corabie. Navigatorii observară ceva strălucind în razele soarelui. Coborâră pe mal să vadă ce străluceşte. Când se apropiară, văzură un palat de aur, al cărui acoperiş arunca văpăi strălucitoare. Navigatorii întrebară:

— Al cui e palatul acesta strălucitor şi de unde a răsărit aici?

— Palatul este al meu, le răspunse fratele cel sărac. A răsărit, uite, din râşniţa asta.

Şi le spuse că râşniţa aceea e fermecată; ea îi macină tot ce pofteşte.

Mult se mai mirară călătorii şi-l rugară, dacă se poate, să-i lase să privească râşniţa mai de aproape. Şi le plăcu atât de mult, că în noaptea următoare o furară.

A doua zi, fratele cel sărac îşi căută râşniţa, dar n-o mai găsi nicăieri: o luaseră cei de pe corabie, care dispăruseră de mult în largul mării.

Marinarii se strânseră în jurul râşniţei, gândindu-se cam ce ar trebui să poruncească întâi şi-ntâi râşniţei să le macine. În vreme ce se tot gândeau ei, cineva nici una, nici două, strigă să le macine sare, că au uitat sarea acasă. Dacă-i sare, sare să fie. Şi se porni râşniţa pe măcinat de se ridicau nori de praf. Măcină ea, măcină, o strachină era de-acum plină şi le-ar fi fost de ajuns. Atunci vrură s-o oprească, dar parcă putea fi vorba de aşa ceva? Râşniţa măcina întruna. Se adunară în jurul ei şi încercară s-o oprească, dar fără nici un rezultat. Curând corabia se umplu de sare şi se scufundă cu marinari şi cu râşniţă cu tot. Iar râşniţa şi pe fundul mării a continuat să macine. Şi astăzi mai macină încă şi de-aceea apa mării este aşa de sărată.

Janek munteanul

ÎNTR-UN SAT de munte trăia un ţăran sărac, care avea un singur fiu.

Era atât de sărac, încât cu greu putea să-i asigure fiului său hrana zilnică, aşa că, atunci când băiatul a crescut mare, tatăl său îi spuse într-o bună zi:

— Dragul meu băiat, ai crescut mare, numai eu ştiu cu câtă greutate. Dar acum a sosit timpul să te duci să cunoşti lumea.

—Eu nu cred că sunt pregătit pentru asta, răspunse fiul.

Dar tatăl nu se dădu bătut şi-atunci fiul, văzând că nu are de ales, îi spuse:

—Bine, te ascult, dar mai întâi te rog să-mi spui cum să fac rost de un toiag care să cântărească cinci chintale.

—La ce ţi-e bun un toiag aşa de greu? Mai bine ia-ţi un baston, care să cântărească doar un sfert de chintal.

Dar Janek — căci aşa se numea băiatul — îi spuse că un baston aşa de uşor nu va rezista într-o călătorie atât de lungă, încât tatăl, neavând încotro, îi făcu pe voie şi-i dădu un toiag de cinci chintale, cu care băiatul plecă la drum.

Merse el cât merse, până ajunse într-o pădure. Aici întâlni un om care se chinuia să tragă afară din pământ o parte din brazi, să-i lungească, iar pe alţii să-i vâre mai adânc în pământ, să-i scurteze. După ce-i dădu bineţe, băiatul îl întrebă:

— Dar bine, omule, ce vrei să faci cu atâta chin?

—Încerc să fac pădurea la fel de înaltă, aşa fel ca, în vârful muntelui, pădurea să fie la fel de înaltă ca şi la poalele lui.

Băiatul îi răspunse:

— După cum văd, dacă ai de gând să faci asemenea treabă, înseamnă că ai mare putere.

— Sunt eu destul de puternic, dar nu aşa cum este munteanul Janek.

— Mai bine să mergi cu mine să cunoaştem lumea, decât să munceşti singur aici, îi propuse băiatul.

Şi aşa au pornit amândoi la drum, băiatul şi cu Smulgebrad, şi nu după multă vreme au văzut un om care se sprijinea cu spatele de un munte, iar cu picioarele împingea alt munte. Băiatul, plin de uimire, strigă:

— Ia te uită, încă un om puternic!

Dar Smulgebrad îi răspunse:

— Da, şi acesta este puternic, dar munteanul Janek este cu mult mai puternic.

Băiatul îl invită pe acest om numit Sfarmă-munte să meargă cu ei, să cunoască lumea, şi acesta primi. După ce au mai mers ei cât au mai mers, au ajuns la marginea unui oraş, unde în faţa unei berării stătea berarul, ţinând în mâna stângă, deasupra capului, un butoi cu bere din care, printr-o ţeavă, îi curgea berea direct în gură şi de acolo în burtă.

Când băiatul îl văzu, îi spuse:

— Bei, ce-ţi pasă, se vede că eşti puternic şi că poţi să înghiţi cu mare uşurinţă atâta bere...

Dar berarul îi răspunse:

— Este adevărat ce spui, dar este unul şi mai puternic decât mine, se numeşte Janek munteanul.

—Vino şi tu cu noi, dacă vrei, mergem să cunoaştem lumea şi-i bine să fim mai mulţi.

Berarul plecă împreună cu ei şi, după ce merseră o bună bucată de drum, ajunseră la un castel părăsit,

unde hotărâră să se oprească şi să locuiască mai multă vreme.

Într-o zi le veni poftă să meargă la vânătoare. Acasă, la castel, a rămas doar Smulgebrad, să le facă de mâncare. Când mâncarea a fost gata, el o aşează pe masă, dar se trezi cu un omuleţ pe care Smulgebrad îl întrebă:

—Cine mai eşti şi tu şi ce cauţi aici?

Omuleţul, în loc să-i răspundă cum se cuvine, îl îngână şi-i răspunse cu aceleaşi cuvinte. Smulgebrad se înfurie straşnic şi, fără să stea mult pe gânduri, se repezi la el, dar omuleţul fiind mai puternic, îi tăbăci pielea cu pumnii şi-l băgă sub laviţă. Când prietenii lui se întoarseră de la vânătoare şi-l găsiră sub laviţă, îi spuseră:

— Noi l-am lăsat acasă să facă mâncare, dar el a băut şi s-a îmbătat aşa de tare, că a ajuns sub laviţă.

Smulgebrad nu încercă să se apere şi nu le spuse nimic despre păţania lui cu omuleţul.

A doua zi, rămase bucătar Sfarmămunte şi cu el se întâmplă acelaşi lucru ca şi cu celălalt.

A treia zi, rămase berarul şi acesta spuse cu îngâmfare:

—Doar ştiţi că eu sunt în stare să beau un butoi cu bere fără să mă ameţesc, aşa că nici astăzi nu voi păţi nimic.

Dar numai lauda a fost de el, că omuleţul îl bătu măr şi-l băgă sub laviţă, ca şi pe ceilalţi.

În ziua următoare, rămase ca bucătar feciorul călător, cu toiagul de cinci chintale.

—Duceţi-vă la vânătoare, eu rămân acasă să vă fac mâncare şi am să vă dovedesc că n-am să mă îmbăt aşa cum v-aţi îmbătat voi.

Nici unul dintre însoţitorii feciorului călător nu ştia că acesta era vestitul Janek munteanul.

După ce Janek munteanul rămase singur, se apucă de treabă prin bucătărie, când, deodată, apăru

omuleţul şi se repezi la el. Dar Janek munteanul îl lovi cu toiagul de cinci chintale şi-l izbi de perete. Omuleţul nu se dădu bătut, se ridică cu greu, îşi scoase barba şi o rupse la fugă.

Când se întoarseră însoţitorii lui Janek, acesta le spuse:

—Abia acum ştiu eu adevărul despre felul cum v-aţi îmbătat. Am avut şi eu întâlnire cu omuleţul cel bătăuş, dar l-am învins şi a fugit. În schimb, înainte de a fugi, şi-a scos barba pe care-a lăsat-o aici, aşa că acum ştiu unde trebuie să-l caut şi am să mă duc după el.

Şi aşa, împreună cu însoţitorii săi, Janek munteanul plecă pe urmele omuleţului. Merseră ei cât merseră, până ajunseră la o râpă mare. Acolo Janek munteanul le spuse însoţitorilor săi să-l coboare cu frânghia până în fundul râpei. Când ajunse acolo, dădu peste un palat frumos, cu încăperi cum numai la palate poţi să vezi. Într-una din ele se afla o fată de-o frumuseţe rară. Pe cât era de frumoasă, pe atât era de necăjită. Janek munteanul o întrebă:

— Spune-mi, fată frumoasă, cu cine stai aici?

—Locuiesc cu un omuleţ care m-a răpit din lumea de deasupra şi m-a adus aici. Acum omuleţul este bolnav, îl doare barba.

Când auzi Janek munteanul acestea, merse să-l caute şi îl găsi pe omuleţul care, văzându-l, voi să fugă. Dar nu mai avu când fugi, că Janek munteanul îl trânti la pământ cu toiagul şi, cu o singură lovitură, îl omorî. Apoi îi spuse fetei că o va duce iar în lumea de sus. Tare se bucură fata şi merse cu el. Janek munteanul o puse într-un coş, le făcu semn celor ce-l aşteptau pe malul râpei, să-l tragă sus. Când au văzut-o pe fata cea frumoasă, cu toţii se îndrăgostiră de ea şi nu mai vrură cu nici un chip să-l mai aducă sus şi pe Janek munteanul. Bietul Janek se gândise dinainte că aşa vor face bunii lui prieteni de drum. Când aceştia

coborâră din nou coşul, Janek puse în el toiagul său de cinci chintale şi câteva pietre şi le făcu semn să tragă. Când traseră coşul până la jumătatea distanţei, tăiară frânghia şi-l lăsară să cadă, fiind convinşi că astfel Janek munteanul se va lovi de pietre şi va muri.

Mare a fost supărarea lui Janek munteanul când se văzu trădat şi fără nici o putere să mai iasă în lumea de sus. Necăjit, începu să se plimbe pe sub pământ şi mergând aşa, fără nici o ţintă, începu o ploaie mare. Se uită în jur, să vadă unde-ar putea să se adăpostească, şi dădu cu ochii de un cuib de pasăre, în care puişorii nu se puteau feri de ploaie; îi fu milă de puişori şi-i acoperi cu haina sa. După puţin timp veni tatăl puişorilor, care-i spuse:

— Am văzut că ai avut milă de copiii mei, înseamnă că eşti un om bun, aşa că meriţi să te ajut să ieşi de aici. Pentru asta, să iei cu tine mai multe bucăţi de carne şi un butoi cu apă; atunci când o să mă uit spre dreapta, trebuie să-mi dai o bucată de carne şi apă, iar când o să mă uit spre stânga, să-mi dai altă bucată de carne şi apă.

Zis şi făcut. Pasărea îl luă în spinare pe Janek munteanul, împreună cu bucăţile de carne, butoiul cu apă şi toiagul şi începu să zboare spre lumea de sus. Când pasărea se uită spre dreapta, Janek îi dădu să mănânce o bucată de carne şi să bea apă, iar când se uită spre stânga, din nou îi dădu altă bucată de carne şi apă. În scurtă vreme se termină şi carnea şi apa, iar drumul era lung şi greu. Pasărea se mai uită când la dreapta, când la stânga, iar Janek munteanul şi vedea cum pasărea slăbea şi îşi pierdea puterea. Atunci el se hotărî s-o salveze; îşi tăie din pulpa piciorului drept, apoi din pulpa piciorului stâng, şi dădu păsării să mănânce. Pasărea se întări şi-l duse pe Janek în lumea de sus. După ce se odihniră pe pământ, pasărea îl întrebă:

— Spune-mi, ce fel de carne mi-ai dat după ce ai terminat bucăţile luate la plecare?

— Ei, ce să-ţi mai spun acum, te-am salvat şi eu cum am putut, doar trebuia să ajungem pe pământ, spuse Janek şi-i arătă pulpa din care tăiase.

Când auzi pasărea de sacrificiul făcut de Janek munteanul, pe loc scuipă din burtă bucăţile din carnea lui, le atinse cu o iarbă fermecată şi le lipi la loc. După aceea, pasărea îşi luă zborul, se învârti de trei ori în jurul lui Janek munteanul şi plecă spre cuibul cu puişorii săi.

Janek munteanul plecă spre castel, unde cei care-l trădaseră tocmai se pregăteau să se aşeze la masă împreună cu fata. Când îl văzură pe Janek munteanul, începură să tremure de frică, încercând să fugă. Acesta le spuse:

—Va să zică, aşa ştiţi voi să vă purtaţi cu mine, aşa ştiţi voi să mă răsplătiţi! Aţi vrut cu toţii să mă omorâţi, să scăpaţi de mine, aşa că, după faptă şi răsplată!

Şi, spunând acestea, îi lovi pe rând cu toiagul său de cinci chintale şi-i trimise pe lumea cealaltă.

Pe fata cea frumoasă o luă de soţie. Apoi se întoarseră la tatăl lui Janek şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi.

Judecata vulpoiului

ODATĂ, TARE DEMULT, un ditamai tigru era ţinut într-o cuşcă de fier în faţa palatului unui rege. Mulţi oameni treceau prin faţa palatului acela şi pe toţi îi ruga tigrul:

—Rogu-vă, oameni buni, înduraţi-vă şi mă sloboziţi din blestemata asta de cuşcă!

Dar oamenii, cunoscându-i felul, îi răspundeau:

—Cum să nu! Noi să-ţi dăm drumul, şi tu după aceea să ne omori, nu? Mai aşteaptă!

Şi plecau mai departe.

Ei, dar iată că, într-o zi, regele dădu un ospăţ mare, la care invită, printre alţii, şi pe nişte brahmani. Unul dintre ei părea mai neajutorat şi cam prostuţ. De cum îl văzu, tigrul i se închină cu prefăcută smerenie, dându-i bineţe. Mirat, brahmanul se opri zicând:

— Ţi-ai dori ceva, fiule?

Împreunându-şi labele, în chip de rugăminte, tigrul îi spuse:

—Preasfinte părinte! Înduraţi-vă de un biet tigru şi deschideţi-i cuşca asta afurisită!

Încrezător şi neştiutor în ale răutăţii, înţeleptul brahman îşi plecă urechea la ruga tigrului şi se grăbi să-i dea drumul.

Văzându-se liber, tigrul râse cu răutate şi spuse:

— Acuma, părinţele, vino să te mănânc!

Dacă ar fi fost un altul, pe loc şi-ar fi luat tălpăşiţa, dar brahmanul ăsta habar n-avea de fugă. El îi spuse necăjit tigrului:

—Niciodată n-am mai auzit una ca asta! Eu ţi-am dat drumul şi tu vrei acuma să mă omori: una ca asta nu se face!

— Se face, părinţele, se face, răspunse tigrul; aşa se face în toată lumea!

—Nu se poate! Nu te cred, zise brahmanul. Şi adăugă: Hai să găsim trei martori, să vedem: ei cui dau dreptate?

—Bine, aşa să facem, răspunse tigrul, sigur de izbânda lui; dacă martorii spun la fel cu tine, te las; dar, dacă îmi vor da mie dreptate, să ştii că te mănânc!

Şi porniră ei amândoi spre câmp, să caute martori. Ajungând în vecinătatea unui câmp, văzură o potecuţă din cele pe care le lasă ţăranii să aibă pe unde să treacă la ogoarele lor, fără să calce holdele.

Brahmanul se opri şi zise, arătând spre potecuţă:

— Iată, acesta-i unul din martorii mei. Şi apoi, către potecuţă: Spune-mi, te rog, dragă potecuţă, acela căruia i-ai făcut un bine se cade oare să-ţi facă după aceea un rău?

Răspunse cărarea:

— Din păcate, înţeleptule, chiar aşa se face în lume. Uitaţi-vă la mine: eu stau între două ogoare, ca ţăranii să poată merge pe câmp fără să calce holdele, ca apa să se scurgă fără să înece recolta şi, în sfârşit, pentru ca fiecare să ştie exact cât ogor are şi să nu se întindă peste al altuia; dar toamna, după ce strâng bucatele, ţăranii mă taie şi pe mine cu plugul, nimicindu-mă.

— Ei, ce mai ai de zis, părinte? Ai auzit ce spune martorul? rânji tigrul.

— Am auzit, dar mai avem încă doi martori de cercetat, i-o întoarse brahmanul. Să mergem mai departe!

—Să mergem! fu de acord tigrul. Mergând încă puţin, zăriră pe câmp un banian. Preotul arătă cu

degetul copacul uriaş, care cu ramurile sale acoperea întreg satul:

— Iată pe cel de-al doilea martor al meu!

— Bine, făcu tigrul: întreabă-l, să-l auzim şi pe el!

Brahmanul, privind la banian, îl întrebă:

—Copacule, eşti bătrân; de bună seamă, ai văzut şi ai auzit multe lucruri. Spune-mi, te rog, poate face cineva rău aceluia care i-a făcut bine?

— Da, înţeleptule, răspunse copacul. Din păcate, chiar aşa se şi face pe lumea asta. Uită-te la mine: oamenii vin de departe şi caută adăpost sub frunzişul meu de arşiţa soarelui şi de truda drumului; dar, după ce se odihnesc, nu pleacă de aici până ce nu-mi rup crengile din care-şi fac bâte.

Râse tigrul în hohote şi-i spuse brahmanului:

— Ei, părinţele, ce mai zici şi de răspunsul acestui martor?

Simţindu-se în primejdie, învăţatul nu ştia ce să mai zică. Îngândurat, porni înainte; deodată zări în cale un vulpoi. Atunci brahmanul, ştiindu-l pe vulpoi ca unul dintre cele mai isteţe animale, se bucură şi zise:

— Uite, ăsta-i ultimul meu martor! Să-l auzim şi pe el! Hei, stai puţin, înţeleptule vulpoi; eşti martorul meu!

Vulpoiul, auzindu-se strigat, se opri puţin din mers, şi zise, fără să se apropie:

— De unde până unde?! Nu ştiu nimic despre pricina voastră, iar voi mă numiţi martor.

Brahmanul îi spuse atunci:

— Stai să-ţi explic, dragul meu: am vrea să ne spui de are dreptul să facă rău cineva aceluia care i-a făcut un mare bine.

— Pot să vă spun părerea mea numai după ce ştiu cine l-a ajutat şi pe cine, cu ce l-a ajutat şi apoi cine vrea să facă rău şi cui vrea să-i facă şi ce fel de rău.

Preotul se oferi să-l lămurească:

—Uite, fiule, acest tigru era într-o cuşcă şi eu treceam pe drum...

Vulpoiul însă îl întrerupse:

—E o problemă grea. Nu pot să vă spun nimic până când nu văd cuşca aceea şi drumul acela de care este vorba.

Deci, veniră din nou cu toţii lângă poarta palatului, unde se afla cuşca tigrului. Vulpoiul începu s-o cerceteze, se învârti cu băgare de seamă împrejurul cuştii şi zise apoi:

— Da, ştiu acum despre ce fel de cuşcă este vorba şi despre ce fel de drum este vorba. Spuneţi-mi, dar, ce s-a întâmplat mai departe, ca să mă pot dumeri...

Atunci brahmanul începu să dea din nou lămuriri:

—Şi, cum spuneam, tigrul era în cuşcă şi eu, brahmanul, treceam pe drum...

Dar vulpoiul îl întrerupse din nou:

— Stai, preasfinte, nu te pripi. Mai întâi fă-mă să înţeleg treaba asta. Cum spuneai? Tigrul a fost preotul tău şi drumul trecea prin cuşcă?

Tigrul se tăvăli de râs auzindu-l şi zise:

—Nu, prostănacule! Tigrul era în cuşcă şi preotul trecea pe drum.

— Stai, stai mai încet, reluă vulpoiul: va să zică, preotul era în cuşcă şi tigrul trecea pe drum?

— Nu, nătărău ce eşti, nici aşa! Tigrul era în cuşcă şi preotul trecea pe drum!

Dar vulpoiul, pasămite, era cam fudul de o ureche:

— Ce problemă complicată: nu pot să înţeleg nimic! Ia spune-mi, rogu-te, încă o dată: tigrul era în preot şi cuşca trecea pe drum...

Tigrul se plictisi:

— Mai mare tontălău unde s-a mai văzut? Ia aminte, încă o dată, nătărăule: tigrul era în cuşcă şi preotul trecea pe drum! Ai înţeles?

Vulpoiul se scărpină în cap:

— Deloc. Nu înţeleg nimic din ce îmi spuneţi voi. M-aţi ameţit.

Tigrul se răsti înfuriat:

—Cum de nu înţelegi? E cât se poate de simplu: trebuie să înţelegi. Eu, tigrul, eram în cuşcă, uite aşa — zise, şi se vârî înăuntru.

Zdronc! vulpoiul închise brusc uşa cuştii, punându-i bine zăvorul. Apoi se întoarse către brahman:

— Înţeleptule, acum am înţeles tot. Dacă vrei să-mi dai ascultare, te sfătuiesc să nu mai faci niciodată bine unuia care nu înţelege decât legea răului şi a nedreptăţii! Şi acum, poate nu-i încă târziu, du-te la masa regelui!

După care, vulpoiul se îndepărtă, plecând la treburile sale.

Pasărea-croitor şi bărbierul

ERA ODATĂ o pasăre-croitor, căreia îi plăcea tare mult să danseze. Într-o zi, însă, tot dansând peste nişte frunze, se înţepă într-un ghimpe. Până-n seară, înţepătura se umflă şi se înroşi; nu mai putea biata pasăre de durere!

— Vai, ce să mă fac eu acuma? se jeluia ea. Cum să scap de afurisita asta de umflătură?

Începu să cutreiere pădurea, doar-doar o va putea ajuta careva dintre animalele pădurii. Dar nimeni nu-i fu de vreun folos, ci fiecare o îndemna cu bunăvoinţă:

— Du-te la bărbierul regelui şi roagă-l să-ţi taie umflătura!

Auzind aşa, micuţa pasăre-croitor porni degrabă spre casa aceluia şi, ajungând acolo, începu să-l roage:

— Bărbierule, fii bun, rogu-te, şi taie-mi umflătura asta!

Bărbierul o privi cu dispreţ şi dădu din cap zicând:

— Phui! Eu, care-l bărbieresc cu mâinile mele pe rege, să-ţi tai ţie o umflătură?! Ei, la una ca asta chiar nu m-aş fi aşteptat!

Supărată, pasărea rosti:

— Prea bine, bărbier înfumurat! Ai să vezi că, până la urmă, tot ai să faci aşa cum îţi spun eu, chiar dacă nu vrei!

Şi plecă la rege.

— Preaslăvite rege, îi zise ea, am rugat pe bărbierul tău să-mi lecuiască umflătura asta şi el m-a refuzat. Pedepseşte-l, te rog!

Regele, auzind ce i se cere, se porni pe un râs aşa de năvalnic, încât se prăvăli pe pat, cutremurat de

hohote. Pasărea fu izgonită de acolo, iar bărbierului nu i se spuse nimic.

Cu lacrimi de durere şi furie în ochi, micuţa pasăre-croitor îşi puse în gând să-l pedepsească pe nemilostivul rege pentru jignirea ce-i adusese. După câteva clipe de chibzuire, zbură iute către casa şobolanului:

— Ei, frăţioare şobolan, acasă eşti?

Mirat, şobolanul strigă:

— Care-i acolo? A, tu erai?! Vino, surioară! Intră în casă. Să-ţi întind masa, să-ţi aştern patul, nu-i aşa că ai să poposeşti la mine?

— Dacă ai să mă ajuţi, bucuroasă ţi-oi primi ospeţia!

— Cu ce să te ajut?

— Uite, m-am plâns măriei-sale, regelui, de răutatea bărbierului său, care n-a vrut să-mi vindece rana asta. Dar măria-sa a râs şi nici nu m-a luat în seamă. Mergi, dar, tu şi-i găureşte burta, spre a-l pedepsi astfel pe regele cel rău.

Auzind una ca asta, şobolanul se înspăimântă. Prinzându-şi capul în lăbuţe, abia reuşi să îngaime:

— Oh, vai de zilele mele! Cum să mă încumet eu la una ca asta?! Nu pot!

Pasărea, cuprinsă de furie, ţâşni drept spre casa motanului:

— Motanule, eşti acasă?

— Miauuu!... Cine mă strigă?!... A, tu erai! Vino, surioară! Pofteşte înăuntru! Am să-ţi pun masa, am să-ţi aştern patul... O să rămâi la mine, nu-i aşa?

— Bucuroasă ţi-oi primi ospeţia, dacă ai să-mi asculţi rugămintea.

Despre ce este vorba?

— Să-l mănânci numaidecât pe ticălosul de şobolan!

— Oh, asta nu pot! Sunt sătul şi obosit, acum am nevoie să mă odihnesc. Îmi pare rău!...

Biata pasăre-croitor mai că nu plesni de supărare. Într-o fugă alergă atunci la baston.

— Unchiule Baston, acasă eşti? strigă ea.

— Ei, dar cine mă tulbură oare cu strigătele lui?! A, micuţa pasăre-croitor! Hai, pofteşte degrabă înăuntru. Să-ţi pregătesc de-ale gurii, o să-ţi aştern şi patul. Ai să rămâi la mine, nu-i aşa?

— Da, am să mă aşez la masa ta, dacă ai să-mi împlineşti o dorinţă.

— Ce doreşti?

— Să-l ciomăgeşti straşnic pe nemernicul de motan!

— Dar ce mi-a făcut mie motanul, ca să-l ciomăgesc?! Nu pot face una ca asta.

Într-o clipită, pasărea-croitor şi ajunse dinaintea locuinţei focului:

— Mărite focule, unde eşti?

— Cine să fie oare? se miră focul. A, tu erai! Intră, intră degrabă în casa mea şi eu îndată ţi-oi întinde masa, ţi-oi aşterne patul... Rămâi la mine, nu-i aşa?

— Bucuroasă m-oi aşeza la masa şi pe patul tău, de-i merge să arzi îndată pe ticălosul de baston!

— Of, surioară, azi am ars aşa de mult, încât mă simt tare obosit. Nu mai pot arde nimic!

Cu sufletul înecat de mânie, pasărea-croitor zbură în căutarea mării celei mari. Acolo strigă:

— Măicuţă mare, mă auzi?

—Cine mă cheamă? vui marea, mirată. Ei, tu eşti, micuţă pasăre? Vino, intră degrabă! Te-oi ospăta şi ţi-oi aşterne patul să te odihneşti.

—M-oi aşeza la masa ta dacă stingi focul! spuse necăjită pasărea.

— Nu pot face asta! îi răspunse marea.

Atunci, ducându-se la elefant, pasărea-croitor îl strigă:

— Ei, elefantule, acasă eşti?

— Ha! Cine-mi strigă numele? Ei, ia te uită, tu erai? Intră în casa mea, să te odihneşti şi să mănânci ceva!

— Îţi mulţumesc, dar nu ţi-oi gusta din bucate, până ce n-ai să înghiţi toată apa mării!

— Văleleu!! Păi de-oi înghiţi eu atâta-amar de ape, burta mi-o plesni. Nu-mi stă în putere una ca asta!

La asemenea vorbe, pasărea zbură, la capătul puterilor, fără să ştie prea bine încotro; în cele din urmă, merse la ţânţar. Văzând-o de departe, căpetenia ţânţarilor se miră:

— Bzzz! Cine să fie oare? A, iat-o pe surioara noastră! Apropie-te, surioară! Hai să mănânci şi să te odihneşti la noi!

— Mănânc cu tine la masă, dacă ai să înţepi pe blestematul de elefant, să mă răzbuni!

— Nici o vorbă mai mult! rosti ţânţarul. Chiar în clipa asta mă duc. Să vedem şi noi ce fel de piele mai are şi netrebnicul ăsta!

Şi, chemându-şi apoi toate rudele şi toţi prietenii, le zise:

— Haideţi, fraţilor, să vedem cât este de tare pielea ticălosului de elefant!

Într-o clipită plecară cu toţii, să-l pedepsească pe elefant. Erau aşa de mulţi, încât acoperiră ca un nor tot cerul, întunecând soarele şi stârnind o furtună grozavă.

Norul împânzise tot cerul, înspăimântând dobitoace şi oameni.

Cât ce-l văzu, elefantul răcni:

—Cruţă-mă, am să înghit marea!

— Îndură-te, voi stinge focul! vui marea.

Focul pâlpâi înfricoşat:

—Nu mă nimici, voi arde bastonul!

Bastonul ţâşni în picioare, gata de fugă:

—Eu pe motan l-oi ciomăgi!

— Miaauuu! ţipă jalnic motanul. Îl înghit acum pe şobolan!

— Chiţ, chiţ, chiţ! Fie-ţi milă, mă duc chiar în clipa asta să găuresc burta regelui!

— Ba să nu faci una ca asta! se sperie şi regele: dau poruncă să fie tăiat capul ticălosului de bărbier!

Pierit de spaimă, bărbierul prinse a se târî în genunchi înaintea păsării-croitor:

— Îndură-te, pasăre dragă! Iartă-mă şi roagă-l pe rege să nu-mi taie capul, că eu îndată ţi-oi lecui umflătura. Fie-ţi milă!

Pasărea se înduplecă. Bărbierul îi vindecă rana şi ea, nemaiputând de bucurie, se-ntoarse acasă, dansând după cum îi era obiceiul.

Cum a apărut vinul

ODATĂ, DEMULT, pe tronul de fildeş şi aur din măreţul Herat stătea cu cinste, puternic şi ascultat de toată suflarea, un şah iubitor de viaţă, pe nume Semiras. Avea în palatul său comori din belşug, nenumărate armii în zale oţelite şi ţinuturi mănoase.

Îi mai bucura sufletul şi un fecior neînfricat, vânjos ca un pardos[1]. Avea un arc cu strune de aramă veche şi nu-l întrecea nimeni la tragerea la ţintă.

Într-o zi însorită, stând în voie pe terasa palatului domnesc din măreţul Herat, sub ochii şahului coborî din înaltul văzduhului o falnică zburătoare, cu înfăţişare de vultur şi cap de leu. Această pajură ciudată se zbătea de moarte şi nu putea scoate nici un strigăt. De gâtul ei se încolăcise, cu inele ucigătoare, un şarpe uriaş şi o strângea zdravăn.

Mişcat de soarta crudă care o pândea pe falnica zburătoare, şahul strigă, fluturându-şi mânecile caftanului din brocart de aur:

— Curteni şi voi, arcaşi şi spadasini, cel care va izbuti să scape viaţa acestei păsări va primi o răsplată însemnată din mâna mea!

Curtenii şi căpeteniile oştii fură ispitiţi de răsplata făgăduită, dar nu se încumetară să încerce ceva, de teamă să nu răpună, o dată cu şarpele, şi pasărea.

Atunci feciorul şahului, pe nume Bardam, făcu un pas înainte. Îşi înstrună corzile arcului său vestit, ţinti şi spuse doar atât:

—Eu îţi voi împlini dorinţa, măria-ta!

---

1 Pardos - panteră (n. red.).

Zis şi făcut. Dintr-o singură săgeată, capul şarpelui zbură la zece paşi. Astfel pasărea fu slobozită din strânsoarea de moarte a târâtoarei.

Feciorul şahului îşi primi răsplata făgăduită şi faima lui spori şi mai mult, lăţindu-se de la un hotar la altul al ţării.

Întâmplarea însă nu rămase fără urmări. Peste un an, cum stăteau tot aşa pe terasa palatului, desfătându-se cu miresmele dulci ale trandafirilor, şahul Semiras zări cum se roteşte deasupra lor aceeaşi zburătoare. Ea se lăsă tot mai jos şi dădu drumul din cioc la ceva rotund. Izbi de trei ori cu pliscul în zidul terasei, ca să fie privită, mai zbură în cerc deasupra lucrului aruncat şi numai după aceea se pierdu iar în înaltul cerului. Mirat, şahul porunci unor slujitori:

— Duceţi-vă şi vedeţi ce a lăsat pasărea! Pesemne că ne-a adus şi ea un dar, drept recunoştinţă că i-am scăpat viaţa.

Slujitorii se întoarseră cu câteva seminţe mici, de un soi încă nevăzut pe meleagurile lor. Curtenii se adunară cu toţii în jurul stăpânului ţării, care-i întrebă:

— Ce socotiţi că e de făcut cu aceste ciudate seminţe?

După ce le cercetară, răspunseră doi dintre ei, mai luminaţi la minte:

—Măria-ta, noi zicem că trebuie să fie semănate şi vegheate cu grijă, să vedem ce rod pot da.

Şahul chemă deci pe mai-marele grădinarilor şi îi încredinţă seminţele ajunse la el pe calea aceea neobişnuită, zicându-i:

— Vezi de le seamănă într-un colţ al grădinii palatului. Împrejmuieşte locul cu un gard, păzeşte-l de lăcomia păunilor şi a păsăretului, împiedică alte animale să treacă peste petecul acela de grădină. Să-mi dai de veste tot ce se va petrece.

Mai-marele grădinarilor urmă întocmai înalta poruncă. Peste câteva săptămâni veni în faţa tronului şi-l vesti pe şah că se iviseră lăstari verzi, apoi ieşiseră primele flori.

Semiras se duse, însoţit de întregul alai, să vadă cu ochii lui cum îi priise copăcelului pământul ţării sale. Şahul şi mărimile ce-l însoţeau clătinară din cap, grăind:

— Nicicând n-am mai întâlnit pe plaiurile strămoşeşti asemenea lăstare şi flori!

Plecară şi aşteptară, mistuiţi de curiozitate, ce-o să se mai întâmple cu copăcelul crescut din seminţele dăruite de pasărea scăpată de la moarte.

Mai trecură câteva săptămâni şi mai-marele grădinarilor veni iarăşi la şah şi-i spuse:

— Măria-ta, au apărut roadele. Se strâng într-un sol de ciorchine, iar boabele par înrudite cu cele de mei. Este un copăcel plin de farmec, cu aromă plăcută.

—Se cuvine, atunci, să vedem şi noi rodul, zise şahul şi se duse încă o dată spre colţul de grădină unde fusese sădit darul zburătoarei.

În ziua când roadele arătară semne că ar fi dat în pârg, şahul ardea de dorinţa de a şti ce gust au. Dar nici un supus nu cuteza să se atingă de ele.

— Păcat că trezeşte atâta teamă! suspină mai-marele grădinarilor. Altminteri, îţi ia ochii copăcelul: e împodobit ca un mire, iar boabele bat în verde şi negru lucios, mai arătoase decât orice straie de serbare...

Şahul Semiras se sfătui cu învăţaţii din ţara sa. Aceştia cercetară ce cercetară şi îl povăţuiră:

— Măria-ta, boabele cad singure pe jos, se strivesc şi din ele se scurge o licoare limpede. Înseamnă că acest copăcel are un suc bun. Trebuie să-l luăm, să-l punem cu grijă într-un chiup încăpător şi să vedem la ce poate folosi.

Poruncile şahului, după povaţa învăţaţilor, fură urmate şi de astă dată întocmai.

Dar pentru această licoare nu se găsi nici un îndrăzneţ s-o guste. Cine îi putea linişti, încredinţându-i că licoarea nu este o otravă, dând moarte fulgerătoare ori răpind minţile?

Semiras era totuşi hotărât să nu precupeţească nimic, până nu află adevărul cu privire la copăcelul născut din seminţele dăruite de falnica zburătoare. După două săptămâni ceru iarăşi veşti despre sucul închis în chiup.

—Măria-ta, îl înştiinţă mai-marele grădinarilor, fierbe cum fierbe apa într-o oală pusă la foc.

— Când se va domoli, să vii de-ndată la mine.

A doua zi, grădinarul se înfăţişă în sala tronului.

—Luminate şah, licoarea s-a limpezit, este roşie şi strălucitoare ca rubinul.

— Iată, în cele din urmă, dezvăluit ţelul şi folosul acestui copăcel. Nu ştim încă dacă sucul este leac împotriva otrăvurilor sau el însuşi venin ori adormitor. Aduceţi-mi aici un osândit la moarte, care nu mai are de ce să se teamă...

Îi fu adus numaidecât un giuvaergiu care urma să-şi pună capul pe butucul gâdelui, fiindcă nu terminase la vreme griuvaerurile cu care prinţesa trebuia să se ducă la serbările de încoronare date de un prinţ vecin.

— Dacă vrei să fii iertat, soarbe până la fund cupa aceasta cu sânge roşu şi viu! îl îndemnă Semiras.

Osânditul se supuse. Bău şi se strâmbă, începu să se veselească şi un surâs neaşteptat răsări pe chipul lui. Ba chiar, uitând ce soartă îl aştepta, se porni să chiuie şi să joace.

—Mai vrei încă o cupă? îl întrebară curioşi curtenii.

— Mai daţi-mi, şi apoi faceţi cu mine ce vreţi. Oricum, omul este sortit morţii!

După ce sorbi şi a treia cupă din licoarea pe care nimeni nu îndrăznea să o guste, giuvaergiul osândit la moarte căzu într-un somn adânc. Dormi buştean până a doua zi. Străjerii îl treziră şi îl duseră pe sus în faţa tronului, unde şahul abia aştepta să-l cerceteze asupra urmărilor băuturii.

— Cum te-ai simţit după fiecare cupă din licoarea aceea pe care ai sorbit-o? îl întrebă şahul.

—Nu ştiu ce fel de licoare e aceea, dacă e făcută de mână de om ori de duhuri, dar are gust straşnic! Ce n-aş da să mai capăt şi astăzi trei cupe! Am băut mai întâi cu silă, avea un gust asprit. Când am sorbit prima cupă, trupul meu a mai cerut. A doua oară mi-a înveselit inima, mi-a făcut-o mai arzătoare. Lumea n-a mai însemnat nimic pentru mine şi mi-am închipuit că se şterge orice deosebire între şah şi mine; am uitat cu totul de griji. Iar cea de-a treia cupă m-a cufundat într-un somn cam greu, dar plăcut.

Pentru curajul dovedit în încercarea licorii necunoscute, giuvaergiul fu iertat de osândă.

Învăţaţii, ascultând mărturisirea lui, recunoscură că licoarea scoasă din boabele copăcelului adus de pasăre este nespus de bună la gust, are aromă îmbietoare şi, sorbită cu măsură, întrece însuşirile multor băuturi alese şi pe ale tuturor poamelor.

Şi astfel îi dădură numele vin, nume care va călători în lumea întreagă.

Mânzul fermecat

DEMULT, TARE DEMULT, trăia pe lume un moş cu baba lui. Ei aveau o fiică de o frumuseţe nemaivăzută. Şi mai aveau şi vite nenumărate, câtă frunză şi iarbă. Într-una din hergheliile lor se afla o iapă care încă nu avusese mânji, iar pe păşunea lor creştea un copac ce nu înflorise şi nu dăduse încă rod niciodată.

Odată, într-o seară, bătrânul se întoarse de la păşune şi le spuse nevestei şi fiicei sale:

— Iată că iapa noastră cea stearpă a fătat un mânz alb, de trei ori mai lung decât maică-sa. Iar pomul cel fără rod a înflorit şi curând o să facă poame.

— Pot să mă duc să văd şi eu? întrebă fata.

— Acum e prea târziu, aşteaptă până mâine, răspunse taică-său.

Dar fata îl bătu la cap până când se învoi s-o lase. Ea alergă la iapa cea stearpă şi-i văzu mânzul cel alb, de trei ori mai lung decât maică-sa. Fata îl privi cât îl privi, apoi privi pomul neroditor care înflorise şi dădu să plece, când, deodată, mânzul îi spuse cu grai omenesc:

— Apropie-te, frumoaso! La noapte o să vină să te fure un zmeu. N-ar fi mai bine să fugi din aceste locuri?

— Şi ce să fac? îl întrebă cu glas întristat fata.

— Încalecă-mă şi o să plecăm împreună. Numai că trebuie să iei cu tine un pieptene şi o cute; avem nevoie de ele la drum.

Fata se duse acasă, luă un pieptene şi o cute, iar după aceea porniră la drum lung. Merseră ei ce merseră şi mânzul îi zise:

— Aruncă pieptenele în urma ta şi spune: „Prefă-te, înapoia şi nu în faţa mea, într-o mare de foc”. Dar ia seama ca nu care cumva să încurci vorbele!

Fata aruncă pieptenele, însă încurcă vorbele şi spuse:

— Prefă-te, în faţa şi nu înapoia mea, într-o mare de foc!

Mânzul văzu în faţa lui marea de foc şi spuse:

—Fiică a unor oameni de treabă, unde ţi-a fost capul? O să încerc să sar peste mare, dar ţine-te voiniceşte în şa!

Şi sări peste mare, iar fata, din fericire, se ţinu bine şi nu căzu.

Mai merseră ei o vreme, apoi mânzul zise:

—Acuma, aruncă cutea în spate şi spune aşa: „Prefă-te, înapoia şi nu în faţa mea, într-un uragan turbat, cu vârtejuri de ploaie”.

De astă dată, fata nu mai greşi şi spuse vorbele aşa cum trebuia.

După un timp, mânzul îi zise:

—Hanul şi haniţa acestor locuri îl cercetează pe fiecare nou venit, nădăjduind că vor găsi o soţie potrivită pentru fiul lor. Îndată haniţa va trimite o servitoare ca să vadă cine a intrat în împărăţia ei, un flăcău ori o fată: dacă-i fecior, atunci, pe unde a trecut, iarba va rămâne călcată, iar dacă-i fată, nu.

Într-adevăr, curând sosi acolo o slujnică; ea începu să flecărească vrute şi nevrute cu fata culcată în iarbă. Când fata se sculă de jos, câteva fire de iarbă rămaseră culcate.

„S-a prostit de tot haniţa noastră”, gândi în sinea ei slujnica şi se întoarse nu prea lămurită la curte.

Dar calul îi spuse fetei:

— Haniţa n-o să se încreadă în spusele slujnicei şi o să te cheme la un ceai la care trebuie să te duci neapărat. Curând o să ajungi soaţa fiului de han. Dar, dacă ţii la fericirea ta, nu uita că, niciodată, nu va

trebui să mă baţi cu biciul. De asemenea, nici chiar pe han să nu-l laşi să mă încalece sau să mă împiedice cu lanţul.

A doua zi, o dată cu răsăritul soarelui, sosi slujnica haniţei, care o pofti pe fată la curte. Fiul hanului o îndrăgi de cum o văzu. În aceeaşi zi orânduiră ospăţul de nuntă, după care tinerii trăiră în linişte şi fericire.

După un timp, însă, fiul hanului trebui să plece pentru trei ani de zile pe nişte tărâmuri îndepărtate. În ăst timp, soţia lui urma să devină mamă. Pe când se pregătea de drum, soţul îi spuse că tare i-ar plăcea să plece călare pe mânzul ei care acum era un cal de toată frumuseţea.

— Ia-l, se învoi soţia, dar ai grijă să nu-l împiedici cu lanţul.

—Şi cum o să-l las în câmp neîmpiedicat? se miră bărbatul ei.

Aşa că trebui să-i dea şi piedicile de fier, iar el încălecă şi plecă.

După câteva luni, ea născu un băieţel frumos. Hanul cel bătrân hotărî să-şi bucure fiul şi trimise la el un sol cu o scrisoare în care îl vestea de naşterea pruncului. Zi şi noapte goni solul călare. În împărăţia zmeului trebui să schimbe calul, dar prăpădi scrisoarea şi o porni la drum mai departe, fără ea. Zmeul găsi scrisoarea şi hotărî s-o fure pe frumoasa noră a hanului.

Era în amurg. Nora hanului şedea acasă, când, deodată, auzi un nechezat de cal.

—Te pomeneşti că mi s-a întors calul, se bucură ea.

Sări din pat, îşi aruncă pe umeri un şal şi alergă în uliţă. Şi ce să vadă, chiar calul ei era!

—Ai uitat de cele ce ţi-am spus şi i-ai dat bărbatului tău piedicile de fier. Iată că s-a şi întâmplat o nenorocire. Îmbracă-te repede şi ia-ţi băiatul cu

tine! La noapte o să vină zmeul să te fure. Grăbeşte-te!

Tânăra mamă se pregăti într-o clipită de plecare, îşi luă fiul în braţe şi încălecă.

Credinciosul ei cal porni în galop. Merseră ei aşa multă vreme, până când calul se istovi de tot şi atunci se opriră în mijlocul unei stepe pârjolite de soare.

—Eu am să mor curând, spuse calul, dar tu, după moartea mea, să spui aşa: „Fie ca picioarele calului meu să se prefacă în patru plopi înalţi, unul de aur, unul de argint, unul de mărgăritar şi altul de coral, iar trupul lui într-o mare întinsă de cristal”.

— Nu muri, începu să plângă nora hanului. Cui mă laşi, aşa, singură, cu un copilaş în braţe?

— În coama mea sunt patru fire de păr de aur. Rupe unul din ele cu dinţii, iar eu, după un timp, o să revin la viaţă.

Frumoasa femeie rupse atunci cu dinţii unul din firele de păr de aur din coama calului şi acesta, pe dată, îşi dădu duhul.

Tânăra femeie plânse, se amărî, dar nu mai era nimic de făcut, aşa că spuse:

— Fie ca picioarele calului meu să se prefacă în patru plopi: unul de aur, altul de argint, unul de mărgăritar şi altul de coral, iar trupul lui într-o mare întinsă de cristal.

Nici n-apucă ea bine să rostească aceste vorbe, că se şi trezi pe un ostrov mititel în mijlocul mării. Se uită roată în jurul ei şi văzu cei patru plopi. Abia se căţără, cu copilul în braţe, în plopul de aur, că şi sosi în goana mare zmeul şi începu să roadă copacul. Când plopul de aur fu gata să se prăbuşească, femeia cu fiul ei trecură în plopul de argint.

—Degeaba, că tot n-ai să scapi de mine! urlă zmeul şi începu să roadă din plopul de argint.

Când plopul de argint se prăvăli la pământ, mama cu copilul se căţără repede în cel de mărgăritar.

— Acum, chiar că am să te prind! se înfurie de-a binelea zmeul şi se apucă să roadă plopul de mărgăritar.

Apoi veni şi rândul plopului de coral.

— Ei, de astă dată s-a zis cu tine! strigă zmeul şi îşi înfipse colţii în ultimul plop.

Plopul începu să trosnească şi să pârâie, când, deodată, unde nu apărură de undeva doi câini uriaşi şi îl sfâşiară pe loc pe zmeu. În acest timp, mama cu băieţelul trecu marea.

Şi iată ce-i văzură ochii: departe, departe, pe coasta muntelui, se zărea un om călare pe un cal alb.

„Cine să fie oare?” se gândi ea.

Spre dimineaţă, călăreţul se apropiase mult de tot. Câinii se aruncară lătrând în calea lui, dar se potoliră îndată şi începură să dea din coadă. Când se uită mai bine la el, tânăra femeie îşi dădu seama că era chiar soţul ei cel iubit! Şi începură să-şi povestească unul altuia prin câte au trecut, până ce s-au regăsit.

— Dacă ăsta e calul meu, din coama lui trebuie să lipsească un fir de păr de aur, spuse nevasta şi se uită să vadă dacă aşa este — şi chiar aşa era!

Iar soţii se întoarseră acasă şi trăiră de atunci în fericire şi belşug.

Moşul şi tigrul

ÎN VREMURILE STRĂVECHI trăiau pe lume un moş şi o babă, care aveau câteva vaci şi câteva oi. Şi iată că un lup se nărăvi la averea lor şi începu să care în fiecare zi ba o oaie, ba o vacă. Odată, când moşul plecă la pădure după lemne, îi ieşi în cale un tigru care-i zise:

— Hai să ne măsurăm puterile, să vedem care-i mai puternic.

Când auzi o treabă ca asta, moşul se sperie: „O să mă mănânce tigrul”, gândi el, dar cu voce tare spuse:

— Hai, dar nu îndată.

— Dar când şi unde?

— Mâine, în acelaşi loc, răspunse moşul.

Şi se duse acasă.

— Ce mă fac acum? o întrebă moşul pe babă.

Aceasta se gândi ce se gândi, apoi îi spuse moşului:

— Du-te din nou în pădure. Taie un copac, dar numai atât cât să nu se prăvale. Când te întorci, am să-ţi spun ce trebuie să faci după aceea.

Bătrânul aşa făcu.

A doua zi de dimineaţă, tigrul se şi afla la locul ştiut şi-l aştepta pe moş. Acesta îi spuse:

— Eu zic să ne întrecem mai întâi la doborâtul copacilor. Eu o să dobor un copac mare, iar tu altul. Aşa vom vedea care este mai puternic.

Şi moşul numai ce atinse copacul pe care-l tăiase cu o zi în urmă şi-l lăsase doar înţinat, că acesta se şi prăbuşi la pământ.

— Ei, ce zici, poţi şi tu să faci ca mine? îl întrebă moşul pe tigru.

Atunci tigrul se aruncă asupra unui copac, dar de doborât nu reuşi să-l doboare.

El se încredinţă că moşul e într-adevăr foarte puternic, aşa că-i spuse:

— Ai învins. Dar întrecerea noastră încă nu s-a terminat. Hai să ne mai măsurăm şi mâine puterile. Se zice că e puternic acela care poate să stoarcă apă dintr-o piatră.

Moşul se duse acasă şi-şi întrebă baba.

— Acu', ce mă fac?

Baba se gândi ce se gândi, apoi îi întinse bărbatului ei o bucată de caş proaspăt.

— Ia-l şi bagă-l în adâncitura unei pietre.

Moşul aşa şi făcu.

În dimineaţa următoare, tigrul se şi afla la locul ştiut. Moşul strânse piatra, în care vârâse o bucată de caş, în pumn şi-i spuse tigrului:

— Priveşte cum o storc, tigrule.

Şi tigrul văzu că din piatră picură apă. Strânse şi el o piatră, o strânse, dar degeaba, că nimic nu ieşea din ea. Atunci îl apucă spaima.

„Puternic mai e moşul ăsta”, gândi tigrul şi-l chemă la el în ospeţie.

Tremurând de frică, moşneagul se învoi. Tigrul îl cinsti cu ceai şi cu fel de fel de mâncăruri, iar mai apoi îi zise:

— Acum, hai să ne culcăm.

Moşul se făcu că l-a furat somnul, când iată ce-i văzură ochii: tigrul luă o sabie, o ascuţi şi ieşi din iurtă[1]. Săracul moşneag înţelese că tigrul i-a pus gând rău şi că vrea să-i taie capul, aşa că înhăţă o piuă mare de aramă şi şi-o îndesă pe cap. Tigrul se furişă până în dreptul moşului, lovi în piuă o dată, de două ori, iar a treia oară sabia îi zbură din mâini în mii de bucăţele. Văzând una ca asta, el se sperie şi o luă la

1 Iurtă - locuinţă demontabilă, de formă conică, alcătuită dintr-un schelet din zăbrele de lemn în formă de cerc, acoperit cu pâslă (n. red.).

fugă, apoi, băgându-se de frică într-un colţ, aţipi. Atunci moşul se ridică şi puse binişor piua la locul ei.

Dis-de-dimineaţă, scărpinându-se în cap, îi spuse tigrului:

— Pare-mi-se că în timpul somnului cineva m-a lovit uşor la cap.

— Eu sunt cel care a vrut ieri să te taie şi să te mănânce, dar n-am fost în stare, recunoscu tigrul. Într-adevăr, eşti de neînvins. Acum haide să facem ceai: tu du-te de adă nişte apă.

Moşul abia putu să ridice vasul de apă mare cât un butoi şi cu multă greutate îl târî până la fântână.

„Dacă gol abia l-am cărat până aici, apăi plin n-o să-l pot nici măcar ridica de jos. Cum să ies din încurcătură?” se întrebă moşul, când, îi veni o idee: desenă cu băţul un cerc în jurul fântânii, apoi începu să sape pământul de jur-împrejur, cu sârg.

În timpul ăsta, tigrul se săturase să-l aştepte pe moş în iurtă.

— Ce tot faci acolo? mârâi el.

— La ce să mai cari apa picătură cu picătură, mai bine scot toată fântâna şi ţi-o aduc mai aproape. Mi-e aşa de sete, că sunt gata să beau singur toată apa din ea.

Tigrul se sperie că rămâne fără apă, aşa că umplu vasul şi-l cără singur în iurtă.

Moşul începu apoi să se pregătească de plecare.Tigrul făcu rost de o bucată mare de aur şi o dărui oaspetelui său.

— Mulţumesc, tigrule, dar fii aşa de bun şi du acest dar până la mine acasă, zise moşul.

Aşa că tigrul trebui să meargă cu el. Când ajunseră acasă, bătrâna se bucură grozav, apoi se apucă iute de trebăluit prin iurtă.

După o vreme, moşul îi spuse cu voce tare, ca să audă şi tigrul care tocmai făcea cale întoarsă:

— Du-te fuga după tigrul ăla nenorocit şi pune mâna pe el! Scoate-i maţele, umple-le cu carne şi fierbe-le!

Tigrul auzi aceste cuvinte şi o rupse la fugă de ziceai că-l frig tălpile. În calea lui dădu de un lup. Era tocmai lupul care din când în când dădea iama în vitele bătrânilor.

— Încotro te grăbeşti aşa, tigrule? îl întrebă lupul. Cine te-a speriat?

— Vai de zilele mele! se jelui el. Pe aici locuieşte un bătrân cumplit. El şi baba lui şi-au pus în gând să mă mănânce.

— Nu te teme, tigrule! Eu aproape în fiecare zi mănânc câte una din vitele lor şi n-am păţit nimic până acum. Ia hai înapoi cu mine!

— Nu merg, spuse tigrul, mi-e frică!

— Dacă ţi-e chiar atât de frică, atunci hai să ne legăm capetele unul de celălalt şi să mergem unul lângă altul.

Şi aşa şi făcură.

Când văzu moşul fiarele, spuse:

— Lupule, tu de mult îmi erai dator cu un tigru. Mi-ai adus, în sfârşit, datoria?

Când auzi una ca asta, tigrul o luă la goană, târându-l după el şi pe lup. De atunci fiarele n-au mai călcat niciodată nici prin locul acela, nici prin apropierea lui.

Astfel au scăpat moşul şi baba de duşmanii lor şi au trăit mai departe în pace şi fericire.

Întrecerea mincinoşilor

ODATĂ plecară la vânătoare împreună un fluture, un ţânţar şi o muscă; urmăreau prin pădure un păianjen. Dar păianjenul se dovedi a fi mai tare decât îşi închipuiseră cei trei vânători. Când obosiră de atâta mers, încât abia se mai puteau mişca, păianjenul îi întrebă:

— De ce tocmai pe mine v-aţi găsit să mă fugăriţi?

—Suntem flămânzi, iar tu eşti mai puţin puternic, spuse unul dintre cei trei vânători.

— Sunt sigur că n-o să mă dovediţi. Hai mai bine să ne luăm la întrecere, să povestim diferite întâmplări şi cel care va spune „Asta nu-i adevărat”, pe acela o să-l mâncăm, propuse păianjenul.

Ţânţarul, fluturele şi musca se învoiră şi atunci fluturele începu a povesti:

—Cu câteva zile înainte de naşterea mea, tata şi-a scrântit piciorul pe câmp şi nu mai putea să lucreze. Am sărit atunci de pe cracă, am început să ar câmpul, am strâns recolta şi am depozitat-o în hambare, iar când, după vreo două zile m-am născut, tatăl meu era acum bogat.

Fluturele, musca şi ţânţarul se uitau cu încordare la păianjen. Aşteptau să spună: „Asta nu-i adevărat”. Dar păianjenul făcu numai un gest cu capul şi zise:

—Interesant, interesant.

După fluture începu să povestească ţânţarul:

— Când aveam doar patru ani, am omorât un elefant în pădure şi am mers apoi pe el. Dar deodată am observat în apropiere un leopard. Am vrut să-l prind, dar el şi-a deschis gura şi s-a repezit să mă sfâşie. Asta însă nu m-a făcut să-mi pierd cumpătul: l-

am apucat de coadă şi i-am întors stomacul pe dos. Cum mai înainte el tocmai mâncase o oaie, aceasta a ieşit din burta leopardului, mi-a mulţumit şi a început să pască liniştită.

Iarăşi toţi aşteptau să vadă ce va spune păianjenul. Dar acesta din nou făcu numai un gest cu capul şi zise:

— Asta se mai întâmplă.

Veni rândul muştei, care începu:

— Într-o zi m-am dus în pădure la vânătoare şi am văzut o antilopă. Am scos puşca, am tras şi am alergat la antilopă. Am apucat-o şi am jupuit-o. În acea clipă a ajuns acolo glontele, pe care l-am tras eu cu puşca. Am prins glontele şi l-am băgat înapoi în armă. Apoi m-am urcat într-un copac înalt, am aprins focul, am fript antilopa şi am mâncat-o pe toată.

Păianjenul ascultă şi făcu un gest cu capul:

— Şi asta se poate, cui nu i se poate întâmpla aşa ceva? spuse el în cele din urmă.

Acum veni şi rândul păianjenului să povestească.

—Anul trecut am plantat un cocos, începu el. După o lună, nucile de cocos erau coapte. Am rupt trei nuci. Am deschis prima nucă şi din ea a ieşit o muscă. Din a doua nucă a ieşit un ţânţar, iar din a treia, un fluture. Copacul l-am plantat singur, deci se înţelege că şi fructele sale erau ale mele. Iată de ce ţânţarul, fluturele şi musca îmi aparţineau. Dar când am vrut să-i prind, ca să-i mănânc, au zburat. Multă vreme m-am uitat să-i văd, dar iată că în sfârşit i-am găsit. Se află chiar în faţa mea, ţânţarul meu, fluturele meu şi musca mea.

Vânătorii amuţiră. Ce puteau să răspundă? Dacă ar fi spus că-i adevărat, păianjenul i-ar fi mâncat; iar dacă ar fi spus că nu-i adevărat, de asemenea i-ar fi mâncat. O clipă stătură tăcuţi, dar deodată, fără de veste, fluturele, musca şi ţânţarul zburară de acolo.

De atunci musca, ţânţarul şi fluturele fug de păianjen şi nu mai vânează împreună.

Păstorul şi bufniţa

PE MALUL UNUI LAC trăia un păstor mărunţel, care dorea să crească mare şi voinic. Plictisindu-se de atâta aşteptare, se duse la un cal şi-l rugă:

— Cumetre cal, sfătuieşte-mă ce trebuie să fac, ca să fiu tot atât de mare ca şi tine?

Calul îi spuse:

— Mănâncă ovăz şi aleargă toată ziua. Ai să vezi ce repede ai să creşti!

Păstorul se duse acasă şi făcu ce-i spuse calul. Mâncă ovăz şi alergă de dimineaţă până seara, dar nu crescu nici cu o şchioapă. Dacă văzu aşa, se duse la taur şi-l întrebă:

—Cumetre taur, fii bun şi sfătuieşte-mă ce am de făcut ca să fiu tot atât de puternic ca şi tine!

—Paşte iarbă şi rumegă neîncetat, îl sfătui taurul. Ai să vezi ce puternic ai să te faci!

Păstorul se duse acasă şi o lună de zile păscu iarbă şi rumegă de cu seară şi până dimineaţa. Dar nu crescu şi nici nu deveni mai puternic.

În cele din urmă, păstorul se duse la înţeleaptă bufniţă:

— Cumătră bufniţă, tu eşti o mare înţeleaptă. Sfătuieşte-mă ce trebuie să fac ca să nu mai fiu atât de mic şi atât de slab?!

—De ce vrei să fii mai mare şi mai puternic? îl întrebă bufniţa.

— Ca să văd mai departe, răspunse păstorul.

Atunci bufniţa clipi din ochi şi spuse:

— Dacă vrei să vezi mai departe, urcă-te în copac!

Păstorul îşi dete îndată seama de adevărul celor spuse de bufniţă.

Şi într-adevăr, aşa este! Omul nu are nevoie să fie un uriaş, ci puternic şi sănătos la minte.

CUPRINS

Victor Eftimiu
Făt-Frumos din Lacrimi.....4
Poveşti letone
Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce.....33
Râşniţa fermecată.....46
Poveste cehă
Janek munteanul.....50
Poveşti bengale
Judecata vulpoiului.....55
Pasărea-croitor şi bărbierul.....59
Poveste iraniană
Cum a apărut vinul.....63
Poveşti mongole
Mânzul fermecat.....68
Moşul şi tigrul.....73
Poveşti africane
Întrecerea mincinoşilor.....77
Păstorul şi bufniţa.....79